ธัมมะนอกธรรมาสน์

โดย

พระราชโมลี

และ

เพื่อนไทย

(สารของชาวไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้)

[illegible] ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๒

[illegible]ป็นอนุสรณ์ ในงานฌาปนกิจศพ

คุณนายน้อม บุนนาค (อารุจินดา)

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม พระนคร

วันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๒

ธัมมะนอกธรรมาสน์

โดย

พระราชโมลี

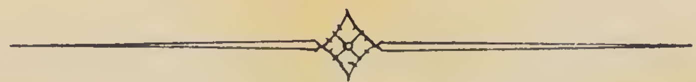
และ

เพื่อนไทย

(สารของชาวไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๒

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานฌาปนกิจศพ

คุณนายน้อม ขุนนาค (จารุจินดา)

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม พระนคร

วันที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๒

คำนำ

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ คุณนายน้อม บุนนาค (จารุจินดา) กำหนดวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๒ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม พระนคร คณะวัดพระเชตุพนได้ร่วมใจกันพิมพ์หนังสือเป็นมิตรพลีในงานนี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ถึงแก่กรรม และ พล.ต.ต. ชุมพล คุณนายทองอยู่ โลหะชาละ ได้มีอุปการะแก่วัดพระเชตุพนมาเป็นเวลาหลายปี เห็นว่าควรจะร่วมการกุศลในงานฌาปนกิจนั้น จึงได้พิมพ์หนังสือ "ธัมมะนอกธรรมาสน์" โดยพระราชโมลี และเพื่อนไทย (จากสารของชาวไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒) เพื่อเป็นมิตรพลีในงานนั้น

ขอกุศลทักษิณานุปทานนั้น จงเป็นปัตตานุโมทนามัยกุศล แก่คุณนายน้อม บุนนาค (จารุจินดา) สมควรแก่คติวิสัยในสมปรารถนา.

สมเด็จพระวันรัต

วัดพระเชตุพน
๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๒

หนี้กรรมหนี้เวร

"ศรีวัน"

เมื่อประมาณ ๑ อาทิตย์ล่วงมาแล้ว มีเด็กหญิงคนหนึ่งมาหา แจ้งว่าพระหลวงจีนจะขอพบ มีเวลาว่างวันไหนบ้าง เด็กหญิงคนนี้ความจริงเรียนจบ ม.ศ. ๓ มาแล้ว เป็นเด็กที่มีอัธยาศัยดี ฉลาด มีความคิดก้าวหน้า เขานับถือผู้เขียนเรื่องนี้เหมือนคนอื่นที่สนิทสนม เด็กคนนี้ฉลาดอย่างน่ารักน่าเอ็นดู จึงตอบว่าวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๘ เวลา ๑๔.๐๐ น. จะมีเวลาพบได้ ๑ ชั่วโมง

เมื่อเด็กคนนี้กลับไปแล้ว คิดว่าพระหลวงจีนคงพูดกับเด็กเป็นที่เล่นทีจริง เพราะเด็กคงพูดว่าได้คุ้นเคยกับผู้เขียน ท่านจึงสั่งให้มาถามถึงเวลาขอพบ แล้วก็คงคิดว่าเด็กคงไม่กล้ามาบอกให้ทราบ ความจริงเด็กกลับไปบอกตามที่ให้กำหนดวันเวลาให้

ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๘ เวลาเที่ยง ฝนตกใหญ่ คิดว่าคงไม่มีใครมา พระหลวงจีนที่ส่งทูตมาแจ้งว่าจะมาพบคงติดขัดเพราะฝนตก ได้เวลา ๑๔.๐๐ น. เศษจึงได้มาถึง ได้ความว่า มาติดฝนอยู่กลางทางชั่วโมงกว่า พอฝนซายังไม่ขาดเม็ดพระหลวงจีนก็มาถึง เด็กหญิงคนนั้นก็มาด้วย พร้อมกับบิดาของเธอ

นานมากทีเดียวที่ไม่ได้พบพระหลวงจีนรูปนี้ ได้เคยถามพระยาศรี ฯ ถึงพระหลวงจีนเพราะท่านเป็นญาติกัน เข้าใจว่าที่ถามถึงนั้นคงทราบถึงพระหลวงจีน ท่านจึงหาโอกาสมาเยี่ยม เป็นการแสดงอัธยาศัยอันดีงาม แม้ท่านอายุร่วม ๘๐ ปีแล้ว ก็ยังอุตสาห์มาเยี่ยม

พระหลวงจีนรูปนี้ทรงปัญญามาก มีความรู้กว้างขวางทั้งทางโลกและทางธรรม ท่านเป็นนักเรียนภาษายุโรปประเทศอะไรลืมถาม แต่รู้ภาษาอังกฤษดีมาก ภาษาจีนก็เก่ง รู้ลึกซึ้ง เชี่ยวชาญทางศาสนามหายานอย่างน่านับถือ

การสนทนาปราศรัย ย่อมเป็นไปอย่างถูกอารมณ์ คือพูดกันรู้ความ ท่านเขียนหนังสือหลายเรื่อง ล้วนแต่

เป็นสาระควรแก่การศึกษา พูดถึงเรื่องจิตกับวิญญาณ ท่านว่าเป็นอันเดียวกัน ที่จริงท่านพูดตามบาลีเพราะ บาลีกล่าวไว้ว่า จิตนั้นคือวิญญาณ วิญญาณนั้นคือจิต จิตนี้สิงอยู่กับธาตุ ๔ อันรวมเป็นรูป รูปมีชีวิต เคลื่อนไหวได้ เรียกว่ารูปมีชีวิต วิญญาณนั้นชาวโลกเรียกว่า ใจ เมื่อตายแล้วเรียกว่า วิญญาณ เช่นพูดว่าร่างไม่มีวิญญาณ หรือวิญญาณออกจากร่างแล้ว ชาวโลกชอบพูดดังนั้น กายแตกวิญญาณดับ ไม่ได้พูดว่ากายแตกจิตดับ แต่ตามโรงพยาบาลมีห้องดับจิต คือเป็นห้องที่พักศพไว้ชั่วคราว

ได้สนทนาเรื่องกรรมเวร–หรือ–เวรกรรม มีเรื่องเล่าที่น่าขบขันและน่าคิดเรื่องหนึ่ง คือเรื่องในมุมหนึ่งของชีวิตแต่ละคน บางคนเกิดมาเพื่อทวงหนี้ บางคนเกิดมาเพื่อใช้หนี้ เรื่องชีวิตนั้นแปลกจริง รวมแล้วเป็นเรื่องของบุญนำกรรมแต่งทั้งสิ้น ผลของกรรมจะมีได้นั้นมันก่อสร้างไว้ที่ดวงใจ กล่าวคือกิเลสมันแนะนำสั่งการและสะสมไว้ที่ดวงใจ ฉะนั้นจึงต้องสังวรระวังทำใจให้สะอาดให้บริสุทธิ์ อย่าให้ตกไปในอำนาจแห่ง

กองกิเลส ถ้าลงไปคลุกคลีด้วยกิเลสสวะแล้ว ก็เหมือนโคลนระคนในน้ำที่สะอาดฉะนั้นเทียว น้ำใสกลายเป็นน้ำขุ่นข้น หาความสะอาดไม่ได้ เป็นเรื่องที่จะต้องเสวยกรรมสนองเวรเป็นอเนกชาติ

คนมีกรรมเกิดมาทวงหนี้นั้น มีเรื่องเล่าว่า มีเศรษฐีคนหนึ่งมีทรัพย์ประมาณ ๗๐ หมื่น เขาครอบครองสมบัติอย่างไม่มีความสุข เพราะเขาเป็นคนอาภัพไม่มีบุตรธิดาเป็นเครื่องปลอบใจ จนบนบานศาลกล่าวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เสมอ ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งลูกหญิงชาย นั่งนอนอยู่ด้วยความหวังจนอายุย่างเข้า ๕๐ ปี เพราะปรารถนาบุตร จึงจำต้องเปลี่ยนตัวภรรยาเสียบ้าง โดยเข้าใจว่าภรรยาของตนเป็นหมัน

ถึงคราวที่จะเสวยกรรมและหมดเวร วันหนึ่งพอออกจากประตูบ้านก็ประจันหน้ากับชายคนหนึ่ง จึงได้ถามปราศรัยกันขึ้น ชายแปลกหน้านั้นบอกว่าจะมาหาเจ้าของบ้านชื่อนี้ และบอกว่าจะมาทวงหนี้เอากับเจ้าของบ้าน ชายเจ้าของบ้านยิ่งแปลกใจมากขึ้น คิดว่าเราไม่เคยกู้หนี้ยืมสินใครเลย ทำไมชายคนนี้จึงแจ้งว่า

มาทวงหนี้ กำลังตกใจอยู่นั้น ชายแปลกหน้าก็รีบเดินเข้าบ้านขึ้นบันไดเข้าห้องโน้น ลงบันไดนี้ แล้วหายไปหลังบ้าน

เจ้าของบ้านมองดูชายแปลกหน้าหายไปหลังบ้าน จึงกลับเข้าบ้านด้วยความตกใจ เรียกหาคนใช้มาให้ค้นหาชายแปลกหน้า ค้นกันจนทั่วบ้านก็ไม่พบใคร และไม่มีใครเห็น เศรษฐีเจ้าของบ้านระลึกถึงเหตุการณ์ด้วยความหนักใจ

ต่อมาภรรยาเศรษฐีนั้นตั้งครรภ์ขึ้น สามีภรรยาดีใจคิดว่าจะได้ลูกสืบสกุล แต่เมื่อมานึกถึงเหตุการณ์ที่ชายแปลกหน้าบอกว่าจะมาทวงหนี้ เศรษฐีก็หวั่นใจขึ้นมาอีก และเมื่อภรรยาตั้งครรภ์นั้น ร่างกายก็อ่อนแอลงสามวันดีสี่วันไข้ ต้องเฝ้าพยาบาลรักษา เสียค่าหมอค่ายาไปเท่าไร ๆ ถ้าเป็นคนธรรมดาก็ต้องบอกว่าแย่ แต่เศรษฐีมีกำลังทรัพย์ส่งเสริมกำลังใจอยู่ จึงไม่สู้วิตกมากนักเรื่องค่าใช้จ่าย เนื่องในการรักษาภรรยาของตน คิดว่าลูกนั้นเป็นสมบัติอันยิ่งใหญ่กว่า ทรัพย์สมบัติทั้งปวง เพราะลูกนั้นปกครองสมบัติได้ คนมีทรัพย์สมบัติ

ถ้าไม่มีลูกรับมรดก สมบัตินั้นไม่มีประโยชน์อะไรมาก ก็เท่ากับเป็นสมบัติของคนอื่น

เศรษฐีนั้นปลุกปล้ำถนอมลูกในท้องมาด้วยความเหนื่อยยาก ด้วยความเสียสละ และด้วยความหนักใจ นับแต่เด็กเกิดในท้องต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก เนื่องด้วยครรภ์บริหารและมารดาเด็ก

ความดีใจเนื่องด้วยการได้บุตรจะหาอะไรเปรียบ เพราะบุตรเป็นยอดปรารถนาของคนทุกคน สามีภรรยาคู่นี้ถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงด้วยเมตตาของแม่ ด้วยความกรุณาของพ่อ แม้ชะตากรรมของเด็กจะสามวันดีสี่วันไข้ พ่อแม่ก็ไม่เปลืองความรักและความสงสารกลับทวีขึ้นอีก

เด็กนั้นอาศัยการบริหารเป็นอย่างดี เจริญขึ้นตามวันตามคืน กำลังวังชาก็แข็งแรงประกอบด้วยอนามัยดี นิสัยชอบเที่ยวชอบคบเพื่อน ชอบออกนอกบ้าน เพราะความรักของผู้เป็นมารดาบิดา จึงมีการใช้จ่ายเกินขอบเขต พ่อแม่ก็ไม่ว่าเพราะฐานะของตนพอจะมีให้ลูกใช้

วันหนึ่งเด็กคนนั้นเกิดขัดใจกับเพื่อนนักเรียนบ้านใกล้เรือนเคียง เด็กที่ถูกตามใจจนเคยตัว ได้เอามีดจิ้มพุงเด็กเพื่อนกันเข้า อาการสาหัส พ่อแม่จึงกลบเรื่องร้ายให้กลายเป็นเรื่องดีด้วยเงินจำนวน มาก เด็กคนนี้ได้ก่อ กรรม ทำเข็ญให้พ่อแม่ ต้องตามใช้เงินระงับเหตุการณ์อยู่เสมอ ๆ ทำให้เกิดชอกช้ำระกำใจอย่างหนัก เมื่อเด็กอายุมากขึ้นการใช้จ่ายก็มากเป็นเงาตามตัว บิดาของเขาได้ระลึกถึงเหตุการณ์ที่คนแปลกหน้า บอกว่า จะมา ทวง หนี้ หนี หาย ตัว เข้าไปใน บ้านเสมอ ๆ เมื่อถึงคราวจ่ายเงิน

กาลเวลาล่วงมาโดยลำดับ จนท่านผู้เป็นบิดามีอายุ ๗๐ ปีเศษ เศรษฐีผู้เป็นบิดาได้จินตนาการถึงฐานะของตนว่า ลูกชายอายุ ๒๐ ปีเศษแล้ว ตัวเราก็อายุ ๗๐ ปีเศษ นับว่าชรามาก ลูกชายตั้งแต่เกิดมาไม่เคยนำเงินเข้าบ้านเลยแม้แต่เพียงบาทเดียว มีแต่ขนเงินออกจากบ้าน ใช้จ่ายเลี้ยงเพื่อนฝูง เล่นการพนันใช้เวลาให้หมดไปด้วยอบายมุข คำตักเตือนของมารดาบิดาไม่ได้ผล กลับขึ้นเสียงขู่ตะคอกเอากับผู้เป็นมารดา

บิดาเสียอีก เมื่อพ่อแม่ระลึกถึงความหัวดื้อของลูกสุดปัญญาเข้าก็หลั่งน้ำตาออกมา เป็นน้ำตาแห่งความทุกข์ยาก

มารดาบิดาปรึกษากันว่า ดูเถิดลูกเรา เราให้เงินทองใช้สบาย ไม่ต้องคิดอ่านทำงานอะไร เมื่อเราเผลอก็กลับเป็นคนมือไวใจเร็ว ชั่วเวลา ๒๐ ปีนี้ ตัวเงินในธนาคารของเรา ๗๐ หมื่นก็หมด เครื่องทองเครื่องเพชรก็หมด ที่ดินก็ไปแล้วเพราะลูกคนเดียว บัดนี้เราจวนหมดตัวแล้ว จะเหลือสมบัติและเงินยังชีพในราคาประมาณ ๒,๐๐๐ เหรียญ เมื่อหมดเงินก้อนนี้แล้วเราจะทำอะไรกิน ร่างกายแก่เฒ่าลงทุกวัน ๆ ทั้งสามีภรรยาอัดอั้นตันใจยิ่งนัก ต่างคนต่างร้องไห้ปรับทุกข์กับน้ำตาคิดเห็นว่าลูกคนนี้ตั้งแต่เข้าท้อง ต้องเสียเงินทองมากมาย แม้คลอดออกมาแล้วก็ต้องจ่ายทรัพย์เลี้ยงดูรักษาพยาบาล เมื่อเจริญวัยขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ก็ใช้เงินเป็นเบี้ยหวงห้ามก็ลักขโมยไปจำนำจำนอง เกิดมาเพื่อทำลายแท้ ๆ เวรกรรมอะไรของเราหนอ

เศรษฐีผู้เป็นสามี นึกถึงถ้อยคำชายแปลกหน้าที่มาหาและบอกว่าจะมาเก็บหนี้กับเขา และหายเข้าไปในบ้านนั้น ค้นหาเหตุผลเกิดความคิดขึ้นว่า ชายแปลกหน้าที่บอกว่าจะมาทวงหนี้เรานั้น คงจะเป็นพวกสัมภเวสีหรือปีศาจมาเกิดเป็นลูกเรานั่นเอง ตั้งแต่ได้ลูกคนนี้ไม่มีอะไรเจริญขึ้นเลย

คิดต่อไปว่า เมื่อชาติก่อนเราจะฉ้อโกงเขามามาก ชาตินี้เขาจึงติดตามมาทำลายทรัพย์สมบัติของเรา เวรกรรมอันนี้ทารุณจริงหนอ และไม่รู้ว่าจะตามส่งผลสุดสิ้นลงเมื่อไร

เศรษฐีผู้เป็นบิดาคิดเห็นด้วยปัญญาของตนเองว่า สมบัติของเราทั้งหมดนี้เจ้าลูกชายจะต้องผลาญต่อไปอีก ถ้าไม่ตัดต้นเหตุ เวรกรรมแม้ในชาติก่อนคงไม่หมด อนึ่ง สมบัติของเราทั้งหมดนี้น่าจักเป็นสมบัติของเวรกรรมตกเป็นของลูกชายทั้งสิ้น ตัวเราหมดสิทธิ์เสียแล้ว เราจะครองสมบัติอยู่ได้โดยวิธีเดียวด้วยการขอคืน

เศรษฐีผู้เป็น บิดา จึงเริ่มทำงาน ตาม ความ คิดเห็นของตน คือรวบรวมสมบัติของตนทั้งหมดลงใน

บัญชี มีตัวเงินสดพร้อมด้วยราคาสิ่งของเป็นจำนวนราว ๒,๐๐๐ เหรียญ เมื่อเขียนเสร็จแล้ว พอได้โอกาสจึงเรียกลูกชายมาชี้แจงว่า บัดนี้เรายากจนลง แม่เจ้าก็แก่ลงทุกวัน ตัวพ่อก็หมดกำลังทำมาค้าขายเพราะอายุ-มาก ตัวลูกก็ไม่ประกอบการงานอย่างไร ใช้แต่เงินหาความสำราญตามประสาคนไม่เอาถ่าน คบเพื่อนเกะกะระราน เสียแต่เงินแต่ทอง สมบัติในบ้านเจ้าก็ลักไปจำนำจำนองจนหมดสิ้น สมบัติที่เหลืออีกประมาณ ๒,๐๐๐ เหรียญนั้น ลูกอย่าเอาเลย ขอยกให้เป็นสิทธิ์แก่พ่อและแม่ของเจ้าเถิด พ่อ แม่จะได้เอาไว้กินเมื่อแก่

ลูกชายได้ฟังคำพ่อดังนั้นก็ไม่โต้แย้ง คิดเห็นเสียว่า เมื่อยังตกเป็นของพ่อแม่เขาก็ยังมีโอกาสขอใช้ได้อยู่นั่นเอง เราเป็นลูกที่ไหนพ่อแม่จะตัดได้ เมื่อต้องการเงินเข้า ขี้คร้านจะวิ่งนำมาให้ดังที่แล้วมาเสียอีก เมื่อเรามอบให้จึงเป็นเรื่องที่ไม่ควรหนักใจ เมื่อเขาคิดดังนั้นแล้ว เขาก็ลงลายมือเขียนชื่อให้ตามประสงค์ของบิดามารดา

เป็นเรื่องประหลาดนักหนา ในคืนนั้นลูกเศรษฐี ไม่ออกจากบ้าน แม้มีเพื่อนฝูงมาชวนก็ไม่ยอมไป หน้าตาที่เคยผ่องใสกลับเศร้าหมอง ไม่ใส่ใจแม้แต่อาหารการบริโภค เข้านอนแต่หัวค่ำ รุ่งเช้าก็ยังไม่ตื่นนอนจนตะวันขึ้นสายแล้ว พ่อแม่เห็นผิดสังเกต จึงเข้าไปปลุกถึงห้องนอน อนิจจา... ลูกเศรษฐีนั้นร่างกายแข็งเป็นไม้ท่อน ไม่มีอะไรแสดงว่าถูกทำร้าย เพราะไม่มีรอยฟกช้ำ หมอลงสันนิษฐานว่า "หัวใจวาย"

เมื่อจัดการศพลูกชายเรียบร้อยแล้ว เศรษฐีจึงเล่าเรื่องให้ภรรยาฟัง เมื่อก่อนเราเคยเป็นลูกหนี้ของลูกคนนี้ ชาตินี้ตามมาทวงเอาไปด้วยวิธีทำลายล้างผลาญ เพราะชายแปลกหน้าเมื่อ ๒๑ ปีก่อนนั้น คือลูกเราคนนี้ มันมาบอกให้เรารู้ล่วงหน้าก่อนแล้ว แต่เราไม่เฉลียวใจ เพราะไม่เคยกู้หนี้ยืมสินใครมา

เราก็คิดว่าเราควรอโหสิกันเสียที อย่าให้ต้องตามล้างตามผลาญกันอีกต่อไป จึงให้เขาทำพินัยกรรมมอบสมบัติที่มีอยู่ของเราเองให้แก่เราเสีย เป็นพินัย-กรรมที่ประหลาด เมื่อลูกมาตายไปเช่นนี้ก็แสดงว่าหมด

หนี้กันแล้ว ไม่มีหนี้เวรหนี้กรรมกันอีกต่อไป เป็นการอโหสิกรรมต่อกัน ความตายของลูกนั้น ก็แสดงว่าหมดเวรกรรมกันแล้ว เมื่อพูดดังนี้ ทั้งคู่ก็ร้องไห้รันทดต่อกรรมเวรของตน ต่อแต่นั้นก็ตั้งหน้าบำเพ็ญกุศล พยายามหลีกเลี่ยงทางไม่เป็นบุญไม่เป็นกุศล อาศัยทรัพย์มีประมาณน้อยยังชีพต่อไป

เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ลูกที่เกิดมาด้วยอาการอย่างนี้ เท่ากับว่าเกิดมาทวงหนี้ ส่วนลูกบางคนเกิดมาได้อุตส่าห์ประกอบอาชีพเลี้ยงดูมารดาบิดาของตนโดยชอบธรรม ไม่ให้ผู้มีพระคุณของตนต้องเดือดร้อน ลูกอย่างนี้เท่ากับว่าเกิดมาใช้หนี้ให้แก่ผู้เป็นมารดาบิดาของตน

คนเกิดมาในลักษณะใช้หนี้อย่างนี้ ตนเองก็มีความสุข มารดาบิดาก็มีความสุข เพราะวิสัยของลูกกตัญญูกตเวที ไม่มีก่อกรรมทำเข็ญให้แก่บิดามารดาของตนเอง ยอมลำบากเพื่อมารดาบิดา คนอย่างนี้ได้สังเกตมามาก เอาตัวรอด มีทางเจริญ สมควรแก่กรรมดี การเกิดมาใช้หนี้ดีกว่าเกิดมาทวงหนี้ เรื่องนี้เป็นอำนาจของแรงกรรมแรงเวร

พอสนทนาจบเรื่องสักครู่หนึ่ง นาฬิกาตี ๓ ที บอกเวลา ๑๕.๐๐ น. หลวงจีนได้กล่าวคำอำลาจากไป สาธุดีแล้วหลวงจีน ท่านมีธรรมเป็นที่พึ่ง มีพระวินัยเป็นที่อาศัย ชีวิตของท่านงดงามด้วยศีลธรรม ภิกษุผู้มีกัลยาณธรรมอย่างนี้ จะมองทางไหนก็น่ากราบไหว้ทุกทาง.

กรรมจำแนกแจกสัตว์ให้ดี – เลว

อ้ายตี๋

โดย

"สันติวัน"

เวลา ๑๗.๐๐ น. เศษ เมื่อดวงอาทิตย์กำลังจะหลบหน้าไปจากโลกด้วยความรีบร้อน เพราะเบื่อต่อการพบเห็นความเกียจคร้าน และการเบียดเบียนกันของชาวโลกบางส่วน ณ ราวสะพานพุทธยอดฟ้าตอนกลางทั้งสองข้าง ถ้าผู้ใดผ่านไปในเวลาดังกล่าวแล้ว จะเห็นหญิงชายตั้งแต่เล็กจนใหญ่ยืนออกันที่กลางสะพานนั้น ชมทิวทัศน์ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาต่างชื่นตาและชื่นใจไปตาม ๆ กัน

อันความจริงสะพานนั้นนอกจากเป็นที่หย่อนอารมณ์แล้ว ยังเป็นที่สมัครใจตายของคนบางคนด้วยแสงแดดจางจวนหมดสิ้น ลมโชยเฉื่อยฉิวมาตามลำแม่น้ำ ประหนึ่งหอบเอาความโสมมของโลกไปส่งเขาจักรวาล ความสดชื่นของอากาศ เป็นทั้งอาหารตาอาหาร

ใจของผู้ต้องการ อารมณ์แต่ละคนก็เลื่อนลอยไปตามสายลม

ณ ราวสะพานดังกล่าวแล้วนั้น มีเด็กชายกลุ่มหนึ่งราว ๔–๕ คน เป็นเด็กรุ่นใหญ่ มีท่าแสดงว่าเป็นโจกอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือบางทีจะเป็นถิ่นใกล้ ๆ สะพานนั้นเอง สำเนียงที่เปล่งออกมาจากปาก มรรยาทที่เคลื่อนออกทางกาย วาจาจัดจ้านจนถึงขั้นน่าเกลียดคล้ายกับจะประกาศความเป็น "พี่เบิ้ม" ของคนกุ๊ย

เมื่อชายกลุ่มนั้นกำลังแสดงลวดลายแห่งความเกเรอยู่ อ้ายตี๋หิ้วหม้อไอศครีมแท่งร้องขายลั่นมาตามสะพานด้านตะวันตก ชายกลุ่มนั้นกระหายทันที

"อ้ายตี๋ อ้ายแป๊ะตี๋ เอาไอศครีมมาให้เตี่ยมึง ๒๐ แท่ง มาเร็ว ๆ ขืนชักช้าเดี๋ยวเตี่ยมึงเตะเอาข้าไม่รับรู้ด้วยนา" คนหนึ่งกล่าว

อารมณ์ดียิ้มแป้นเข้ามา เปิดฝาหม้อไอศครีมหลอด ชายกลุ่มนั้นเอามือจับหัวอ้ายตี๋เล่นเป็นที่สนุก อ้ายตี๋ไม่ว่า อ้ายตี๋ทนเอา เพราะสิ่งที่ต้องการของอ้ายตี๋ก็คือ "สตางค์" แม้จะเสียเกียรติของหัว อ้ายตี๋ก็ยิ้ม

อย่างพอใจ เพราะชายกลุ่มนั้นอุดหนุนคนละ๕๐สตางค์

"มีสตางค์ทอนไหม อ้ายตี๋ ? เอ๊า ทอนมา ๑๕ บาท" คนหนึ่งยื่นธนบัตรฉบับละ ๒๐ ให้ดู

"มีน่อ" พลางยื่นมือไปรับธนบัตรฉบับนั้นแล้วทอนไปให้ ๑๕ บาท ด้วยมืออันสั่นเทาเพราะดีใจ อ้ายตี๋ยิ้มอย่างขอบคุณ

ชายคนหนึ่ง 'อ้ายตี๋มีสตางค์มาก ถ้าจะลักเตี่ยมาแน่ อ้ายตี๋ บอกมาตรง ๆ ลักเงินเตี่ยมาหรือ ?"

อ้ายตี๋ "ทำลายลักพ่อแม่ ลักพ่อลักแม่เป็นคงได้หรือ ? อั๊วไม่ลักไม่ขโมยแม่ อั๊วขายไอติมเลี้ยงแม่ทุกวัง ๆ แม่เลี้ยงอั๊ว อั๊วก็เลี้ยงแม่ ไม่เลี้ยงพ่อแม่เป็นคงได้หรือ ?"

ชายคนหนึ่งนึกขุ่นในใจ "อ้ายแป๊ะเล็กนี่อวดดี เดี๋ยวพ่อเตะให้หมากิน" แล้วพูดอย่างอารมณ์ขุ่น ๆ ว่า "หลีกตีนกูโว้ย......อ้ายตี๋ มึงพูดกวนแข้งกูเหลือเกิน"

อ้ายตี๋ "อั๊วพูดจิน ๆ แม่อั๊วแก่เลียว ไปไหนบ่อไล้ อั๊วต้องหาเลี้ยงแม่ทุกวัง ๆ เย็นเลียว อั๊วต้องรีบกลับบ้าน แม่จะบ่ง" พูดแล้วก็ร้องขายไอศครีมเดิน

ต่อไป มิได้ยึดเอาคำพูดสามหาวของเด็กหนุ่มนั้นเป็นอารมณ์ เพราะอารมณ์ของอ้ายตี๋ก็คือต้องการขายไอศครีมเอาสตางค์

ในกลุ่มเด็กหนุ่ม ๕ คนนั้น คนหนึ่งชื่อกตัญญูได้ความคิด เขาค่อย ๆ โรยลมหายใจออกทีละน้อย ๆ คำพูดของอ้ายตี๋เหมือนพะเนินเหล็กทุบที่อกนายกตัญญู อาการร่าเริงกลายเป็นเงียบขรึม ใช้ความคิดอย่างสุขุม พวกเพื่อนพูดยั่วว่า "เฮ้ย ๆ ดูหน้าเจ้าญูจ๋อยเหมือนน้ำครำ ถ้ากำลังจะสมัครใจโดดน้ำตาย อย่านะเว้ยเจ้าญู แม่เอ็งจะหัวเราะตายตามไปด้วย" แล้วเขาก็หัวเราะขึ้นดัง ๆ โดยไม่มีความหมาย พอสมควรแก่เวลาก็ชวนกันกลับ

นายกตัญญูขอปลีกตัวจากหมู่ ไปนั่งสงบอารมณ์อยู่ที่ม้าในบริเวณลานพระบรมรูปพระพุทธยอดฟ้า เอามือกอดอกรำพึง อ้ายตี๋พูดถูกมันต้องเลี้ยงแม่ หาเงินให้แม่ อ้ายตี๋ตัวเล็กนิดเดียวทำมาหาเลี้ยงแม่ได้ ไม่ต้องเอาเงินแม่มาใช้ เราเล่าเมื่อจะออกจากบ้านก็ต้องขัดใจกับแม่ แม่ห้ามไม่ให้เที่ยว แม่บ่นว่าพอเย็นออก

จากบ้านทุกวัน ดีแต่เที่ยว แม่บ่นอย่างนี้ บ่นเสมอ เราไม่เพียงแต่หนีเที่ยวอย่างเดียว ยังแถมลักเงินแม่มาเที่ยวอีกด้วย ซึ่งแม่กว่าจะได้มาต้องหาบของเที่ยวขายตลอดวัน แม่ขายเรากิน เราลักเงินแม่ อ้ายตี๋ขายไอศครีมเลี้ยงแม่ แต่เราลักเงินแม่ ให้แม่ต้องบ่น ตรงข้ามกับอ้ายตี๋มากนัก"

เขารำพึงดังนี้ ถอนใจยาวออกครั้งหนึ่ง บิดตัวเปลี่ยนอิริยาบถ เหลียวซ้ายแลขวาเพื่อเปลี่ยนอารมณ์ ดวงจิตก้าวไปสู่อารมณ์ในอดีต จำเดิมแต่เรียนหนังสือ เห็นความเกเรของตนโดยลำดับ เห็นน้ำตาแม่หลั่งออก เมื่อบังคับลูกไปโรงเรียน นึกต่อไปรู้ว่าเวลานั้นแม่ได้กู้เงินเจ๊กข้างห้องไปลงทุนค้าขายหากำไรเลี้ยงลูก จนมีฐานะลงทุนด้วยตัวเอง แม่ค่อยดีขึ้นโดยลำดับมา เพราะความพยายามของแม่

เราเป็นคนไทยอยู่ในประเทศไทย จีนมาจากประเทศอื่น แต่แม่ต้องพึ่งเขา ครูบรรยายให้นักเรียนฟังว่า ประเทศไทยเราน้อุ่นหนาฝาคั่ง คนต่างด้าวมาแต่ตัวหากินบนผืนแผ่นดินไทย ไม่ได้เอาทุนและ

แผ่นดินมาจากต่างประเทศ มาอยู่ที่หมู่คนซึ่งไม่ใช่ชาติของตน ยังขวนขวายสร้างตนเป็นคนมีทรัพย์ได้ เขาอยู่ในประเทศของเรา แผ่นดินของเรา แต่ไม่ต้องพึ่งคนต่างชาติ"

"คนต่างชาติมีอะไรดี จึงมั่งมีรวดเร็วนัก?" เขาได้นึกถึงคำพูดของครูว่า คนต่างด้าวมีแก้ววิเศษติดตัวมา อาศัยแก้ววิเศษก่อร่างสร้างตัว แก้ววิเศษนั้นคือ "ความเพียร" ถ้ามีความเพียรแล้วจะมาจากไหน จะอยู่ที่ใด จะไปที่ไหน ก็สามารถเอาตัวรอด เพราะใช้แก้ววิเศษนั้น คือ ความเพียร หาทรัพย์ แม้พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า:-

"คนหมั่น ย่อมหาทรัพย์ได้"

นายกตัญญูรำพึงถึงตัวเองว่า "อายุเราร่วม ๒๐ ปีแล้ว ใช้เงินแม่ตลอดมาเท่ากับสูบโลหิตของแม่กิน กินด้วย ลักขโมยแม่ด้วย แม่ต้องบ่นด่าว่ากล่าวด้วย" เขาน้ำตาไหลรำพึงต่อ "นี่เราเอาแม่เป็นขี้ข้าหรือ? เราเที่ยวสนุกโดยเอาแม่เป็นขี้ข้า เที่ยวขายของหาเงินมาให้เราใช้ เราสนุกสบายโดยเอาแม่เป็นขี้ข้านั่นเอง"

เขาถอนสะอื้น "เราอายุถึงเท่านี้แม่ยังต้องหาเลี้ยง อ้ายตี๋อายุราว ๑๒ ขวบ มันหาเลี้ยงแม่ของมันได้ แม่-อ้ายตี๋คงดีใจเมื่ออ้ายตี๋ถึงบ้าน แล้วมอบเงินขายไอศ-ครีมให้ ส่วนเรากลับบ้านวันนี้แม่คงเสียใจ และด่าว่าเพราะเงินของแม่หายไป" เขาสะอื้นออกมาโดยไม่รู้สึกตัวอีก คิดถึงแม่ เห็นความลำบากของแม่ที่ต้องหาเงินเลี้ยง และต้องด่าลูกทุกวัน เขาตกลงใจว่าจะต้องทำเหมือนอ้ายตี๋ จะต้องพยายามหาเลี้ยงแม่ จะให้แม่สบายอยู่ในบ้าน ตนเองจะพยายามหาเลี้ยง จะไม่ให้แม่บ่นว่าด่าแช่งอีกต่อไป

นายกตัญญูตัดสินใจดังนี้แล้ว ลุกขึ้นจากม้านั่ง เอาผ้าเช็ดหน้าซับน้ำตาที่เกรอะกรังอยู่ที่ขอบตา เดินตรงไปที่หน้าพระบรมรูป ถวายบังคมด้วยความเคารพ ๓ ครั้ง ประนมมืออธิษฐานปฏิญาณว่า:—

"ข้าพระพุทธเจ้าจะพยายามบำเพ็ญตนเป็นลูกที่ดีของแม่ จะไม่ให้แม่ต้องบ่นด่าว่ากล่าวต่อไป จะทำงานเลี้ยงแม่จนตลอดชีวิต จะละเลิกความประพฤติอันเกเรนั้นเสีย ขอพระบรมรูปนี้โปรดเป็นทิพย์พยานดลบันดาลใจข้าพระพุทธเจ้า ให้มีจิตน้อม

ไปสู่ความเป็นผลเมืองดีของชาติ ข้าพระพุทธเจ้าจะมอบตนให้เป็นทาสรับใช้ของแม่แต่บัดนี้เป็นต้นไป" ครั้นแล้วก็ถวายบังคมพระบรมรูป โดยสัจจะเคารพ ๓ ครั้งแล้วหลีกไป

ความร่าเริงเกิดขึ้นในดวงใจของเขา นายกตัญญูด่วนกลับบ้านคล้ายกับว่า ถ้าชักช้าไปจะไม่ได้พบแม่ฉะนั้น รีบเดินโดยไม่เหลียวดูใคร มุ่งหน้าจะกลับบ้านอย่างเดียว

ถึงบ้านเห็นแม่กำลังจัดอาหารอยู่ นายกตัญญูเดินเข้าบ้านด้วยอาการอันสงบ พอเข้าใกล้น้ำตาไหลก้มลงกราบเท้าแม่ทั้งน้ำตา และขอโทษแก่แม่ในความเป็นไปที่ล่วงแล้ว ขณะนี้แม่จะมีอะไรนอกจากน้ำตาอันหลั่งนองออกมาด้วยความดีใจและรักลูก

ต่อแต่นั้นมา นายกตัญญูก็บำเพ็ญตนเป็น "อ้ายตี๋" โดยรับทำงานในหน้าที่ของแม่ต่อไป เวลาเย็นก็เอาเงินทุนและกำไรมามอบให้แม่ รุ่งเช้าก็เอาของไปขาย ตกเย็นเอาเงินทุนกำไรมาให้แม่ ซึ่งแล้วแต่แม่จะจัดการไปโดยวิธีใด นายกตัญญูไม่เคยปริปากให้แม่เสียกำลังใจ เรื่องของอ้ายตี๋ก็ถึงซึ่งอวสานลงเพียงเท่านี้.

ยายแก่

ทุก ๆ วันพระเวลาเช้า จะเห็นผู้หญิงสูงอายุถือดอกไม้ ธูปเทียน บางคนก็หิ้วถุงสิ่งของ บางคนก็ถือเป็นตะกร้าหมากหรือมิฉะนั้นก็เป็นอาหาร ต่างเดินสาวเท้าก้าวเข้าประตูวัด เมื่อพบปะระหว่างกันก็ทักทายปราศรัยหน้าตายิ้มแย้ม ถ้ามีเพื่อนคนไหนหายหน้าหายตาไปสักวันพระสองวันพระก็จะต้องสืบสาวราวเรื่องว่าเจ็บไข้ได้ป่วยกันอย่างไร ผู้ที่มีอารมณ์ขันสักหน่อย ถ้าได้สังเกตดูแล้ว จะรู้สึกว่าเหมือนเด็กนักเรียน แต่เป็นนักเรียนรุ่น "เด็กน้อย" คือแก่มากนั่นเอง จะอย่างไรก็ตาม ตราบใดที่เรายังเห็นภาพเช่นนี้ พึงมั่นใจได้ว่า พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังตั้งมั่นเป็นที่พึ่งอยู่ แม้จะเป็นคนแก่คนเฒ่าก็ยังเป็นสัญญลักษณ์ที่แสดงคุณธรรมอันสูง อันแสดงถึงความภักดีของศาสนาและค่าของศาสนาโดยแท้ อันท่านทั้งปวงดังกล่าวแล้วนั้นควรแก่การยกย่องสรรเสริญ แต่มีคนอีก

มิใช่น้อยมองเห็นว่าเป็น 'ยายแก่' ไป ความจริงยายแก่ถ้านึกให้ดี ๆ ก็ว่าเขาว่าถูก แต่เป็นคำที่ฟังแล้วเหมือนจะเป็นคำกด ๆ คนแก่ลงมากกว่า ข้าพเจ้าได้ประสบมาเสมอๆ มีเรื่อง ๆ หนึ่งซึ่งเกิดมาสองสามปีแล้ว แต่ข้าพเจ้ายังจดจำเค้าเรื่องนั้นได้ดีอยู่ ดังข้าพเจ้าจะขอเล่าต่อไปนี้

เย็นวันนั้นเป็นวันพระระหว่างเข้าพรรษา เวลาประมาณสี่โมงเย็น ฝนตกขาดเม็ดไปสักพักเดียว ความชุ่มชื้นไอฝนผสมกับอากาศในเวลาเย็น ทำให้มีความสดชื่นเป็นพิเศษ ข้าพเจ้านั่งอ่านหนังสือพิมพ์ที่เด็กมาส่งเมื่อสักครู่นั้น ดูหัวข้อข่าวหน้าแรกยังไม่ทันจบ เสียงรองเท้าส้นเหล็กกระทบพื้นกระชั้นชิดเข้ามา แสดงว่ากำลังจะมีแขกสตรีมาหา ซึ่งก็เดาไม่ผิด พอเสียงรองเท้ากระทบขั้นบันได ข้าพเจ้าก็เงยหน้ามอง พอดีกับแขกนั้นก็พาร่างพ้นธรณีประตูเข้ามา และก็เป็นแขกกันเองที่เคยไปมาอยู่เสมอ ๆ เธอทำคารวะแล้วนั่งที่เก้าอี้รับแขก เด็กของข้าพเจ้าก็ว่องไวได้การ จัดน้ำดื่มมาต้อนรับ ข้าพเจ้าทักทายปราศรัยไปตามท่วงทำนองของผู้คุ้นเคย เธอถามถึงเพื่อนเธอที่นัดพบกันที่นี่ เมื่อ

สนทนากันได้สักหน่อย เธอเปรยขึ้นว่า "วันนี้วันพระหรือคะ เมื่อกี้เดินผ่านมาทางโบสถ์เห็นคนเฒ่าคนแก่เยอะแยะ" เมื่อข้าพเจ้าตอบรับแล้ว เธอก็หัวเราะพร้อมกล่าวเสริมต่อไปว่า "เห็นคนแก่แล้วรู้สึกสงสารมาวัดกันสวดมนต์ก็สวดกันไปอย่างนั้น นโมก็ไม่ทราบว่าแปลว่าอะไร ว่ากันเรื่อยไปเหมือนนกแก้วนกขุนทอง" ข้าพเจ้ารีบถามสวนไปทันที "ว่าอะไรนะอาจารย์" เธอเป็นอาจารย์อยู่ในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

"ยายแก่สวดมนต์นะซิคะ เหมือนนกแก้วนกขุนทอง ไม่รู้คำที่สวดนั้นแปลว่าอะไร"

ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องต่อความนี้ให้ยาวออกไป เธอมิใช่เป็นเพียงอาจารย์เท่านั้น เธอยังเป็นสมาชิกเกี่ยวกับสมาคมพระพุทธศาสนาแห่งหนึ่งด้วย ก็เมื่อเธอเป็นอาจารย์และมีส่วนสัมพันธ์กับศาสนาเช่นนี้ มีความเข้าใจเรื่องการสวดมนต์ไหว้พระดังนี้แล้ว คนอื่น ๆ จะมิหมิ่นศาสนาหรือดูถูกคนเข้าวัดเข้าวากันยิ่งกว่านี้หรือ ข้าพเจ้าจึงพูดว่า "ขอโทษ อาตมาเห็นจะต้องขอเวลาคุยกับอาจารย์สักเล็กน้อยเสียแล้ววันนี้"

"ได้ซีค่ะ ดิฉันยินดีจะสนทนา" พร้อมกับหัวเราะ

"ขอโทษอย่าหาว่าไล่ภูมิเลย อยากทราบว่าคำว่าศาสนาแปลว่าอะไร" ข้าพเจ้าตั้งคำถาม

"สอนไม่ให้คนทำชั่ว ทำแต่ความดี" อาจารย์ตอบพร้อมกับหัวเราะเช่นเคย

"มิใช่เช่นนั้น นั่นเป็นหลักศาสนา ศาสนาแปลว่าคำสั่งสอน เช่น ศาสนาพุทธก็คำสั่งสอนของพระ-พุทธเจ้าใช่ไหม"

อาจารย์ "ถูกแล้ว ไม่นึกว่าจะให้แปลอย่างนั้นนี่คะ"

ข้าพเจ้า "ไม่เป็นไรหรอก ทีนี้อยากทราบว่าคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ท่านมีหลักหรือวิธีการสอนอย่างไร ตามความเข้าใจของอาจารย์"

อาจารย์ "อ๋อ ก็สอนไม่ให้คนทำความชั่ว ให้ทำแต่ความดีน่ะซิคะ"

ข้าพเจ้า "นั่นน่ะเป็นหลักคำสอน แต่ที่ถามนั้นหมายถึงหลักการดำเนินการสอน ที่ว่าเราจะสอนให้คนละความชั่ว แล้วทำความดีได้อย่างไร เหมือนครูสอน

หนังสือ หลักการก็ต้องการให้เด็กอ่านหนังสือออก แต่จะต้องมีวิธีการสำหรับสอนเด็กมิใช่หรือ"

อาจารย์นั่งหัวเราะ ไม่ตอบคำถามหรือต่อความ ข้าพเจ้าก็กล่าวต่อไปว่า "พระพุทธองค์ทรงวางวิธีการสอนไว้เป็น ๓ ชั้น เรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล คือการรักษา กาย วาจา ให้เรียบร้อย เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการละความชั่ว ประพฤติความดี การรักษากาย วาจา ท่านว่าเป็นการกำจัดกิเลสอย่างหยาบ เพราะการแสดงออกของกาย วาจา นั้น เห็นได้ด้วยนัยน์ตา ทราบด้วยหู คือรู้เห็นได้ง่าย ถ้าระวังกายวาจามิให้เบียดเบียนผู้อื่นได้ก็ชื่อว่าศีล เท่ากับชั้นประถมศึกษา สมาธิการรักษาใจให้มั่นคง ก็เท่ากับชั้นมัธยมศึกษา คือชั้นกลาง ส่วนปัญญานั้นก็ชั้นอุดมศึกษา ได้แก่สำเร็จปริญญานั่นแหละ แต่ปัญญาหรือปริญญาในพุทธศาสนาอันเป็นชั้นอุดมศึกษานั้น ต้องรู้ถึงเรื่องของสังขารตามความเป็นจริง สำเร็จเป็นพระอรหันต์"

อาจารย์ยังมีใบหน้ายิ้มแย้ม จะแสดงอาการยอมรับในการบางคราว ข้าพเจ้าเห็นว่าจะเป็นฝ่ายวิสัชนาเสียแต่ผู้เดียว จึงเปลี่ยนมาตั้งคำปุจฉาใหม่เพื่อ

หาจุด "นกแก้วนกขุนทอง" ต่อไป "จุดมุ่งหมายของพระพุทธศาสนานั้น สอนให้คนปฏิบัติเพื่อใคร"

อาจารย์ "ก็เพื่อตัวของเราเองซิค่ะ"

ข้าพเจ้า "ถูก ตัวเราอยู่ที่ไหน"

อาจารย์หัวเราะอย่างขบขันพร้อมกับกล่าวว่า "ขอโทษค่ะ นี่แหละตัวเรา ตั้งแต่ศีรษะถึงเท้า" ชี้มือประกอบ

ข้าพเจ้า "นั่นน่ะซี อยากจะทราบ ตรงไหนดีเรียกว่าตัวเรา"

อาจารย์คงชี้ตลอดทั้งตัวอย่างเดิม เพราะจะชี้อวัยวะส่วนใดก็มีชื่อเรียกเฉพาะเป็นศีรษะ หน้า ลำตัว ฯลฯ แต่จะไม่พบ "ตัวเรา" ข้าพเจ้าจึงตอบแทนว่า "ตัวเราคือใจ"

"ใจ หัวใจน่ะหรือคะ" อาจารย์กลับเป็นฝ่ายรุกขึ้นทันที เมื่อข้าพเจ้ายืนยันหนักแน่น อาจารย์ก็หัวเราะแสดงความขบขัน แล้วอธิบายให้ฟังว่า "ใจหรือหัวใจก็เป็นชื่อเฉพาะเหมือนกัน มีลักษณะเหมือนก้อนเนื้อรูปร่างคล้ายดอกบัวตูม ขนาดเท่ากำปั้นของเจ้าของมีห้องสี่ห้อง ข้าพเจ้าเห็นว่ากำลังจะถูกอาจารย์ทวน

สุขศึกษาเสียแล้ว จึงกล่าวขัดขึ้นว่า "ถูกแล้ว แต่คนละใจกับที่อาตมาว่า ใจหรือหัวใจนั้น หมายเป็นสองอย่าง เป็นรูปธรรมกับนามธรรม หัวใจเนื้ออย่างที่อาจารย์ว่านั้น คำพระเรียกว่าหทัยวัตถุ เป็นรูปธรรมสัมผัสได้ด้วยตา ส่วนที่อาตมาว่านั้น เป็นนามธรรมเป็นแต่เพียงชื่อ ไม่มีรูปร่างปรากฏ ที่เราเรียกว่า จิต

อาจารย์ขัดคอทันทีเหมือนกัน "จิต ท่านก็ว่าจิต ซิคะ แต่ท่านว่า ใจ ก็หมายถึงหัวใจจึงจะถูก"

ข้าพเจ้าหัวเราะ พั่ง เมื่ออาจารย์หยุดเพียงแค่นั้น จึงกล่าวแก้ว่า จิต ภาษาไทยก็หมายถึงใจหรือหัวใจด้วยมิใช่หรือ อย่างที่พูดกันว่า "ใจฉันก็คิดถึงเขา" หรือที่เพลงเขาร้องว่า "ผู้หญิงก็มีหัวใจ"

อาจารย์ "อ้าว ถ้าเช่นนั้น จิตหรือหัวใจจะเป็นตัวเราได้อย่างไร"

"ข้าพเจ้าชี้ไปที่ กระเป๋า ถือใบงาม ของ อาจารย์แล้วถามว่า "นั่นของใคร"

"ของดิฉันค่ะ"

"ทำไม อาจารย์จึงว่าเป็นของอาจารย์"

"ก็เพราะดิฉันเป็นเจ้าของ ดิฉันถือของดิฉันมา"

"แล้วของในกระเป๋า เป็นของใคร"

"ของ ๆ ดิฉัน"

"แน่หรือ"

"แน่ซิคะ เอ ท่านที่เห็นดิฉันเป็นยังไง พูดกันเรื่องหนึ่ง กลับมาวุ่นเสียคนละเรื่องเสียแล้ว แพ้ก็บอกว่ายอมแพ้ก็แล้วกันซิคะ" ตอบอย่างอารมณ์เริ่มขุ่น ๆ

"ยังก่อนอาจารย์ คุยกันอย่าเอาแพ้เอาชนะกันเลย นึกว่าวันนี้วันพระ ก็สนทนาธรรมกัน จะได้เป็นมงคล" ข้าพเจ้าหยุดทอดคำหน่อยหนึ่ง อาจารย์ยิ้มเหมือนว่าจะมีชัย ข้าพเจ้าจึงถามไปอีกว่า "กระเป๋าของในกระเป๋า อาจารย์ได้มาจากไหน"

"ดิฉันซื้อมาจากร้านเจ๊ก ไม่ได้หยิบยืมใครเขามาถือหรอกค่ะ" หางเสียงชักจะกระแทก ๆ กับข้าพเจ้า

"สมมติว่ากระเป๋าหายจะว่ายังไง"

"ท่านทราบไหมค่ะ กระเป๋าใบนี้มีค่าขนาดไหน พุทโธ่หายก็แย่นะซีคะ"

"คงร้องไห้ เสียดาย เจ็บใจ จริงไหม"

"แน่ละซีค่ะ ของดิฉัน ๆ ก็ต้องเสียดาย ดิฉันมิใช่อย่างกับท่านจะได้ปลงตก" ท่าทางขึงขังจริงจัง

"ใครว่าละอาจารย์ ถ้าเป็นของอาตมา ๆ ก็เสียดายเหมือนกัน บางทีอาจยิ่งกว่าอาจารย์ก็ได้ เมื่อวานนี้นายนั่นเขาทำแก้วแตกใบหนึ่ง อาตมายังจะเฆี่ยนเสีย" แล้วข้าพเจ้าชี้ไปทางพยานคือลูกศิษย์ที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่อีกมุมหนึ่ง

"อ้อ แล้วท่านจะถามดิฉันทำไมล่ะคะ" อาจารย์คลายอารมณ์เครียดลง

"เดี๋ยวก่อน ทำใจเย็น ๆ ไว้ก่อน สมมติอีกครั้ง ถ้ากระเป๋าหรือของในร้านเจ๊กหายล่ะ อาจารย์จะว่ายังไง มิใช่หมายความว่า อาตมาว่าอาจารย์ขโมยเขานะ หมายถึงว่าของ ๆ เจ๊กหายเท่านั้น" ข้าพเจ้ากันความโกรธไว้เสียทันท่วงที

"ไม่ใช่ของดิฉัน ดิฉันจะต้องไปทุกข์ไปร้อนทำไมคะ"

"ก็อย่างว่านะซี" ข้าพเจ้าเสริมท้าย แล้วจึงสาธยายต่อไปว่า "ความรู้สึกแตกต่างกัน ระหว่าง

กระเป๋าทั้งสอง กระเป๋าใบที่เป็นของอาจารย์ ก็เพราะอาจารย์เกิดมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของขึ้นมา โดยความยึดมั่นของจิตที่เรียกว่า อุปาทาน เมื่อกระเป๋านั้นหายจึงเกิดความเสียดาย เสียใจ เจ็บใจ ทั้ง ๆ ที่มันไม่ใช่ตัวเรา เราก็เจ็บได้ เหมือนร่างกายเราจะเป็นถูกมีดบาดหนามแทง เรารู้สึกเจ็บ ความจริงไม่ใช่เนื้อเจ็บ ที่มีอาการเจ็บปวดนั้น เพราะจิตใจ ถ้าไม่มีจิตใจ เนื้อนั้นแม้จะถูกหั่นถูกฟั่น ก็ไม่มีความรู้สึก ฉะนั้น ตัวเราก็คือจิตนั่นเอง มิใช่อาตมาว่าเองหรอก พระพุทธองค์ตรัสไว้อย่างนั้น อาตมาทราบจากพระพุทธวจนะ"

ข้าพเจ้าหยุด เพื่อให้อาจารย์คัดค้านบ้าง แต่อาจารย์คงนั่งพิ่งและหัวเราะ ข้าพเจ้าจึงกล่าวต่อไปว่า "คำสอนของพระพุทธเจ้านั้น ก็มุ่งหมายที่จะควบคุม 'ตัวเรา' คือจิตนั่นเป็นประการสำคัญ เพราะจิตนั้นไม่มีตัวตน มีที่อยู่คือร่างกายทั้งหมด มีสำนักงานกลางคือหัวใจเนื้อ สภาพของจิตมักดิ้นรน กวัดแกว่ง ชั่วขณะหนึ่ง คิดไปได้ร้อยแปดพันเก้า เหมือนกับขณะนี้อาจารย์อาจคิดถึงเพื่อนว่าทำไมนัดแล้วไม่มา หรือคิด

ถึงบ้าน คิดถึงอะไร ๆ ก็ได้พร้อมกับการฟังสลับกันไป ทหารถูกบังคับให้อยู่ประจำกรมกองนักโทษขังไว้ในคุก หรือเรานั่งอยู่ที่นี่ แต่ใจนั้นไม่อยู่กับเราเสมอไป มันท่องเที่ยวของมันไปตามความต้องการ ใจนี้เป็นหัวหน้าควบคุมส่วนต่างๆ ของร่างกาย กายจะเคลื่อนไหว ปากจะพูด ล้วนใจเป็นผู้สั่งทั้งนั้น การรักษาศีล แม้จะเป็นการฝึกกายวาจาให้เรียบร้อย ก็ต้องอาศัยใจ การฝึกจิตควบคุมใจให้สงบนิ่งอยู่กับอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยไม่เบียดเบียนใคร นั่นแหละเป็นบุญเป็นกุศลวิเศษ การสวดมนต์ไหว้พระของยายแก่ตามศาลาวัด หรือการทำวัตรสวดมนต์ของพระ ตลอดจนกระทั่งประเพณีที่ ปู่ ย่า ตา ยาย สอนลูกสอนหลานก่อนนอน ให้สวดมนต์เสียก่อน ว่าอะไรไม่ได้ นโม ๓ จบก็ยังดี หรือที่โรงเรียนให้นักเรียนสวดมนต์ตอนเช้า ๆ ก่อนเรียน ทั้งหมดล้วนเป็นวิธีฝึกจิตให้เป็นสมาธิ คือวิธีควบคุมจิตนั่นเอง เพราะขณะสวดมนต์ผู้สวดจะได้ระลึกถึงคำที่สวด เช่นว่านโม ก็นึกถึงนโม ปากว่า นโม มือก็พนม ขณะนั้น กายวาจาไม่เป็นบาปแล้ว จิตใจที่นึก

ถึงนโมได้ก็เป็นแต่บุญ เพราะใจเราจะหยุดคิดสิ่งที่ก่อให้เกิดความโลภ โกรธ หลง ได้ชั่วขณะหนึ่ง

ยายแก่สวดมนต์ไม่จำเป็นต้องแปลได้ เป็นบุญเป็นกุศลแล้ว อย่าว่าแต่สวดนโมเลย เพียงแต่หยิบดินขึ้นมาก้อนหนึ่งแล้ว ตาเพ่งก้อนดินปากว่าใจนึก "ดิน ๆ ๆ ๆ" ก็เป็นบุญได้ ท่านเรียกว่าสมถกรรมฐาน คือที่ตั้งใจสงบ เพราะขณะที่นึกถึงดินก็ไม่ทำให้ความโลภ โกรธ หลง กำเริบ จิตจะนิ่งเฉย ข้อสำคัญอยู่ที่เราสามารถจะให้ใจของเราจับอยู่กับดินนั้นได้หรือไม่ จึงต้องทำบ่อย ๆ ที่เรียกกันว่าภาวนา เป็นการฝึกจิตให้เป็นสมาธิ เมื่อจิตเป็นสมาธิเกาะอยู่กับอารมณ์ ๆ เดียวแล้ว จิตก็จะมีพลัง เหมือนเราอ่านหนังสือ ถ้าใจไม่วอกแว่ก เราจะรู้ข้อความเรื่องราวจำได้ดี เด็กบางคนดูทีวีไป ท่องหนังสือไป หรือฟังเพลงพลางอ่านหนังสือพลาง ได้ผลเหมือนกันแต่ไม่ดี เพราะจิตต้องคอยแบ่งไปรับอารมณ์อื่นอีก

หลักการศึกษาของพระพุทธศาสนาแบ่งเป็น ๓ ชั้น ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างที่ว่ามาแล้วก็จริง แต่ไม่

ได้หมายความว่า จะต้องเรียนจบศีลเสียก่อนแล้วจึงเลื่อนขึ้นชั้นสมาธิ ปัญญา ต่างกับการศึกษาของเราที่ต้องจบชั้นประถมเสียก่อนแล้วจึงต่อมัธยมได้ เพราะขณะสวดมนต์ภาวนาเราก็มีศีลได้โดยอัตโนมัติเหมือนกัน อีกอย่างหนึ่งขณะที่คนแก่ ๆ สวดมนต์ นอกจากคนแก่จะได้บุญเองแล้ว เราก็ยังจะพลอยได้รับผลของบุญด้วย เช่นสมมติว่ามีคุณยายที่บ้านเป็นคนเจ้าอารมณ์บ่นจู้ ๆ จี้ ๆ พอคุณยายสวดมนต์ หรือพอถึงวันพระคุณยายไปวัด ลูกหลานก็สบายเหมือนกันมิใช่หรือ ฉะนั้นการสวดมนต์ ถึงจะแปลไม่ออก หรือไม่ทราบความหมาย อาตมาก็ยังเห็นว่าเป็นบุญเป็นกุศลมาก ๆ ทีเดียว จะเปรียบเป็นนกแก้วนกขุนทองก็ไม่เสียอะไร เพราะนกที่สามารถเรียนภาษาคนได้ ถึงจะไม่เข้าใจภาษาคน ๆ ก็ยังเมตตา แต่ก็ไม่น่าเปรียบ เพราะฟัง ๆ ดูแล้วเหมือนหมิ่นน้ำใจคนแก่ การสวดมนต์ของยายแก่จึงไม่จำเป็นต้องแปลได้ อย่าว่าแต่ยายแก่เลย พระก็มิใช่น้อยที่แปลคำสวดมนต์ไม่ออก แต่วิธีการนั้นเป็นการศึกษาชั้นมัธยม อาตมามีความเห็นอย่างนี้

อาจารย์หัวเราะและตอบว่า "วันนี้จะค่ำเสียแล้วซิคะ เสียดายวันหน้าจะมาขอโต้ใหม่"

"ไม่ขัดข้อง อาจารย์ลองไปตรองดูเสียก่อนแล้วเชิญมาสนทนาอีก" แล้วข้าพเจ้าก็เปลี่ยนเรื่องสนทนาอีกเล็กน้อย อีกสักครู่อาจารย์ก็อำลากลับ ก่อนจะก้าวพ้นประตู อาจารย์ยังเหลียวกับมาสั่งว่า "แล้วจะมาโต้กับท่านใหม่นะคะ" พร้อมกับหัวเราะ เวลานั้นถึงจะไม่ค่ำก็เหมือนจะค่ำอยู่แล้ว ความมืดทวีขึ้นเพราะกลุ่มเมฆยังไม่ละไปจากท้องฟ้า เบื้องทิศตะวันตกนั้นยิ่งดำทะมึนก้อนใหญ่ เด็กวัดจับกลุ่มคุยกันที่ลานหน้ากุฏิ มีทั้งเสียงถกเถียงและหัวเราะกันตามเรื่องตามราว

ข้าพเจ้าลุกขึ้นเปิดสวิทไฟฟ้า เด็กคนหนึ่งกำลังรดน้ำกล้วยไม้ มองดูกล้วยไม้แล้วความคิดย้อนกลับไปนึกถึงอาจารย์ผู้จากไปเมื่อสักครู่นี้อีก มองเห็นเสาไม้ที่ตั้งค้ำชานกุฏิก็นึกเลยออกไปอีก ไม้แก่ต้นนี้ จะเกิดเป็นแก่นมาทีเดียวก็หาไม่ ต้องมีกิ่งก้านเปลือกกระพี้ คำสอนของพระพุทธเจ้าก็คงเหมือนกัน พระพุทธวจนะล้วนเป็นสัจจธรรม มีสาระเหมือนแก่นไม้

แต่การบรรลุถึงสัจจธรรมนั้นก็จะต้องผ่านเปลือกกระพี้มาก่อน เปลือกกระพี้ได้แก่คำสอนหรือพิธีกรรมอันเป็นอุบายเบื้องต้นนั้นมีนานัปการ สุดแต่จะเหมาะแก่อุปนิสัย วาสนาบารมีของบุคคล อันจะว่าเปลือกกระพี้ต้นไม้ว่าไม่มีประโยชน์ไม่ได้ฉันใด พิธีกรรมการปฏิบัติบางอย่างที่เห็นว่ามิใช่สัจจธรรมนั้น ก็ยังไม่บังควรจะตำหนิเช่นกัน น่าจะต้องศึกษาให้ทราบโดยถ่องแท้ มิฉะนั้นก็จะเหมือนกับอาจารย์ที่มองเห็นยายแก่มาวัดว่าเป็นนกแก้วนกขุนทอง

ข้าพเจ้าเขียนเรื่องยายแก่มาลงพิมพ์ในหนังสือนี้ มิได้เจตนาจะแกล้งยกขึ้นมาเพื่อข่มขี่ผู้ใด ถ้าอาจารย์ที่กล่าวถึงได้อ่านเรื่องนี้ ก็คงจะอภัยแก่ข้าพเจ้าเป็นแน่แท้ จุดประสงค์ที่สำคัญก็คือ ใคร่จะขอฝากเป็นแนวทางสำหรับผู้ศึกษาพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้มองดูพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วยใจกว้าง ๆ พอสมควร.

พระราชโมลี

วัดพระเชตุพน

หลวงอา...เชย

"เชย มิใช่เป็นชื่อของข้าพเจ้าทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ข้าพเจ้าจำได้ดีว่าข้าพเจ้ามิได้เคยมีชื่ออย่างนี้จริงๆ จะนำข้าพเจ้าไปต้มไปแกงหรือทำอะไรที่ไหนก็ได้ แต่จะมาให้รับว่า "เชย" เป็นชื่อของข้าพเจ้านั้น ขอปฏิเสธโดยสิ้นเชิงเด็ดขาด แม้แต่สังคญาติที่ข้าพเจ้ารู้จักก็ไม่เคยปรากฏว่ามีผู้มีชื่อเช่นนั้น อันที่จริงคำว่า "เชย" ก็เป็นคำที่ไพเราะน่าฟัง ไม่น่าที่จะต้องปฏิเสธกันเป็นวรรคเป็นเวรเลย ถึงจะชื่ออย่างนั้นก็คงไม่เสียหายเป็นร้อยเป็นชั่งอะไร เพราะชื่อเป็นเพียงคำสมมติเพื่อที่จะเป็นเครื่องหมายจดจำระหว่างกันเท่านั้นเอง มิใช่ว่าชื่อจะมีอิทธิพลบันดาลให้ดีหรือเลวได้ ผู้อ่านคงจะตั้งคำถามว่า ถ้าเช่นนั้นทำไมข้าพเจ้าจึงต้องมาเขียนปฏิเสธใหญ่โตในที่นี้เล่า ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้าถูกหลานตั้งชื่อให้ใหม่ อันเป็นการมิชอบ จึงต้องขออนุญาตลำดับเรื่องราวมาชี้แจงไว้ ณ ที่นี้

เด็กสาววัยรุ่นคนหนึ่ง เป็นคนช่างเจรจา หน้าตาก็ไม่ขี้ริ้วขี้เหร่ ข้าพเจ้ารู้จักเธอมาตั้งแต่ตัวเล็ก ๆ บิดามารดาของเธอก็คุ้นเคยกับข้าพเจ้าดี เธอเรียกข้าพเจ้าว่า "หลวงอา" ซึ่งเป็นการแสดงความนับถือและยกย่องข้าพเจ้าไว้ในตำแหน่งน้องบิดาของเธอ ข้าพเจ้าก็มีความสนิทสนมเมตตาเธอ เหมือนหลานเช่นเดียวกัน เมื่อต่างมา นับถือกันดังญาติเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจึงทำหน้าที่ญาติผู้ใหญ่ให้ดีเท่าที่จะดี ได้ สิ่งใดเป็นความดีงามก็ส่งเสริมแนะนำแก่เธอ ถ้าเห็นว่าอะไรไม่ชอบมาพากลก็ตักเตือนชี้แจงเหตุผล ให้ทราบถึงผลดีและไม่ดี แม้บางคราวข้าพเจ้าจะเจริญเมตตามากเกินไปถึงอาการที่เรียกว่า "ดุ" เธอบ้าง แต่เธอก็มิได้ถือโทษโกรธ เคือง จนถึงกับ ประกาศ ตัดสัม พันธภาพความเป็นอาหลาน นอกจากจะมีกิริยา "บ่อง ๆ" หรือ "หน้างอ" บ้างเป็นบางครั้งบางคราวเท่านั้น นับว่าเธอเป็นเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ที่เรียกว่า "เป็นคนว่านอนสอนง่าย"

อันคุณสมบัติความเป็นคนว่านอนสอนง่าย มีความกระด้างน้อยนั้นมีอยู่แก่ผู้ใด ผู้นั้นจะอยู่ที่ไหน

จะคบค้าสมาคมกับผู้ใด ย่อมเป็นที่พึงประสงค์โดยทั่วไป อยู่กับใครก็ได้ เมื่อครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงยกย่องพระราธะว่าเป็นผู้ที่ว่านอนสอนง่าย เรื่องมีอยู่ว่าเดิมท่านเป็นพราหมณ์แต่มิใช่พราหมณ์เศรษฐี แต่เป็นพราหมณ์เข็ญใจยากจน มีความประสงค์จะบวชจึงไปอยู่วัดเก็บกวัดปัดกวาดบริเวณวัด ปรนนิบัติพระเพื่อจะขอให้พระท่านบวชให้ สมัยนั้นการบวชพระยังมิได้ใช้วิธีญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทาอย่างเช่นปัจจุบันนี้ เมื่อมีผู้มาขอบวชถ้าเห็นเป็นการสมควร พระท่านก็จัดแจงบวชให้ได้ เพียงแต่ให้ผู้จะบวชโกนผมโกนหนวดนุ่งห่มผ้ากาสายะ แล้วก็รับปฏิญญาว่าขอนับถือพระรัตนตรัยเท่านั้นก็สำเร็จพิธี เรียกว่าติสรณคมนูปสัมปทา การบวชวิธีนี้ปัจจุบันใช้สำหรับบวชเป็นสามเณร พระท่านคงจะเห็นว่าราธะพราหมณ์นั้นเป็นพราหมณ์มาก่อน เมื่อตกอับสิ้นไร้ไม้ตอกเช่นนี้ ก็จะมาบวชเพื่ออาศัยพระพุทธศาสนาเลี้ยงชีพ มิใช่มีศรัทธาโดยใจจริง จะเป็นเหตุให้มีเสียงครหานินทาเกิดขึ้นและถ้าเป็น ผู้ที่มีเพียง ความ ประสงค์ จะบวช เพื่อเกาะ

ศาสนาเป็นอยู่แล้ว ก็อาจประพฤติตนตามความพอใจ ยากที่จะว่ากล่าวแนะนำได้ พระท่านจึงปฏิเสธไม่รับบวช ถึงกระนั้นราธะพราหมณ์ก็ยังคงพยายามปรนนิบัติพระด้วยหวังว่าคงจะได้อนุเคราะห์ แต่ก็มิได้รับความสนใจ แกก็มีความโทมนัสจนร่างกายซูบผอม อยู่มาวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จไปพบและทรงทราบความทุกข์ของราธะพราหมณ์ จึงตรัสถามในที่ประชุมสงฆ์ว่าใครเคยได้รับอุปการะจากราธะพราหมณ์บ้าง เมื่อพระสารีบุตรกราบทูลให้ทรงทราบว่า ราธะพราหมณ์เคยใส่บาตรทัพพีหนึ่ง ทรงชมเชยพระสารีบุตรว่าเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที และทรงมอบให้พระสารีบุตรจัดการบวชให้ราธะพราหมณ์ แต่มิให้บวชแบบติสรณคมนูปสัมปทา ทรงบัญญัติการบวชด้วยญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา คือต้องประชุมสงฆ์ขอความเห็นชอบก่อน พระราธะเป็นรูปแรกที่บวชด้วยวิธีนี้ เมื่อบวชแล้วพระราธะเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย จะแนะนำว่ากล่าวอย่างไรก็ไม่โกรธ เป็นที่เบาใจของอาจารย์ คือพระสารีบุตรมาก พระพุทธองค์ตรัสถามข่าวพระราธะ พระสารีบุตรก็

กราบทูลให้ทรงทราบ และกราบทูลว่าถ้ามีลูกศิษย์อย่างนี้ อย่าว่าสิบหรือร้อย มากเท่าไร ๆ ก็รับได้ พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า พระภิกษุควรเป็นผู้ว่านอนสอนง่ายเหมือนพระราธะ และพึงเห็นผู้ที่ว่ากล่าวตักเตือนเรานั้นว่าเป็นเหมือนคนบอกขุมทรัพย์ให้

คำ "ว่านอนสอนง่าย" นั้นคือ "ว่านอน" หมายถึงห้ามก็เชื่อฟัง "สอนง่าย" คือแนะนำตักเตือนก็กระทำตาม ลักษณะคนว่านอนสอนง่ายคือผู้ที่เมื่อได้รับคำว่ากล่าวสั่งสอนก็ไม่โกรธตุปัดตุป่อง อันแสดงกิริยาเป็นคนเจ้าอารมณ์ เช่น คุณพ่อคุณแม่อบรมสั่งสอนหรือบางครั้งจะดุบ้าง ก็ต้องนึกว่าคุณพ่อคุณแม่ท่านรักเรามากที่สุด ท่านจึงบอกความผิดเรา เราจะได้เป็นคนดี เท่ากับท่านบอกขุมทรัพย์ หรือทำพินัยกรรมมอบมรดกไว้ให้เราเลี้ยงชีวิต เพราะถ้าเรามีความประพฤติดีแล้ว ความประพฤติดีนั้นกินไม่หมด เป็นทรัพย์มรดกติดตัวอยู่ตลอดกาล

ความจริงข้าพเจ้าน่าจะเปลี่ยนชื่อว่า "เชย" จริง ๆ เพราะจะเขียนเรื่อง "หลวงอาเชย" แต่ยังไง

ไขว้เขวสะเปะสะปะไปก็ไม่ทราบ ขอโทษด้วย ขอต่อเรื่องใหม่ บ่ายวันหนึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ เด็กหญิงวัยรุ่นสามสี่คนมาเยี่ยม ข้าพเจ้ามีความดีใจที่เธอมีน้ำใจระลึกถึงอุตส่าห์มาเยี่ยม แต่เห็นเธอแต่งตัวมาในวันนั้น แทนที่เธอทั้งหมดจะได้สนทนาสารทุกข์สุขดิบกับข้าพเจ้า แต่เธอกลับต้องนั่งพั่งเทศน์โดยที่มิได้มีผู้ว่า พรหมาจโลกาฯ เลย เพราะเธอแต่งตัวทันสมัยนุ่งไมโครสเกิร์ตมาเป็นเหตุ ข้าพเจ้าบอกกับเธอว่าการแต่งตัวนั้นเป็นสมบัติของผู้หญิง ไม่ควรเป็นข้อที่จะค่อนขอด แต่ผู้หญิงต้องรู้จักการแต่งตัว การนุ่งไมโครสเกิร์ต มินิสเกิร์ตนั้น เป็นการแต่งตัวที่ชวนให้ตัวเองเป็นอันตราย มีรายงานข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งว่า ประเทศอะไรข้าพเจ้าจำชื่อไม่ได้ ตั้งแต่มินิสเกิร์ตเข้ามาในประเทศนั้นชั่วระเวลาเพียงสามเดือนเท่านั้น สถิติอาชญากรรมทางเพศเพิ่มขึ้นถึง ๒๕% ฉะนั้นเราจะแต่งตัวโดยนึกถึงแต่ความสวยงามทันสมัยเท่านั้นไม่พอ ต้องนึกถึงขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาติด้วย ตลอดทั้งกาลเทศะที่จะแต่งตัว ความจริงการแต่งตัว

แบบไทยเรานั้นเป็นแบบที่น่าดูงดงามทันสมัยอยู่เสมอ เหมาะแก่ประเทศของเราที่มีวัฒนธรรมของสตรีอันดีงาม ตอนแรกเธอทำท่าปุจฉาวิสัชนากับข้าพเจ้า แต่แล้วเธอก็ยอมรับด้วยดี ขอชมเชยไว้ด้วย ข้าพเจ้าจึงชี้แจงให้เหตุผลแก่เธออีกว่า ความจริงข้าพเจ้านึกนิยมผู้หญิงที่ช่างปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งตัวเสมอๆ มีแบบแปลก ๆ ตา เครื่องแต่งตัวนั้นมีอายุสั้นเหลือเกินดูตัวอย่างกางเกงมาใหม่ ๆ ตัวละ ๑๕๐–๒๐๐ บาทปีกว่า ๆ เท่านั้นสวัสดีไปแล้วมินิสเกิร์ตมาแทน มินิสเกิร์ตเคราะห์ร้ายเหมือนอียิปต์ มีอายุสั้นนิดเดียว พอเริ่มเข้ามาเท่านั้นไมโครสเกิร์ตก็ตามมา เป็นอันว่ามินิสเกิร์ตแพ้ชั่วพริบตาเดียวแก่ทั้งสองชนิด วัฒนธรรมประเพณีบ้านเราไม่ต้อนรับ จะเห็นได้ว่ามีทั้งหนังสือพิมพ์ และผู้หลักผู้ใหญ่ต่างปรามกันเสมอ ๆ อีกอย่างหนึ่งจะนุ่งจะแต่งก็ต้องดูทรวดทรงเอวองค์ของเราด้วยว่าจะไปกันได้ไหม มิใช่เห็นเขานุ่งก็นุ่งกับเขาไป ข้าพเจ้าจึงเล่าตัวอย่างให้เธอฟัง...

"เด็กรุ่น ๆ เธอคนหนึ่งชื่อเล่น ๆ ว่า "จิ๋ม" อย่าบอกชื่อจริงเขาเลย เดี๋ยวข้าพเจ้าจะถูกข้อหาหมิ่นประมาท เมื่อกางเกงยืดออกมาใหม่ ๆ เธอก็นุ่งกางเกงยืดมาเยี่ยมข้าพเจ้า ตั้งแต่เธอเดินเข้ามาข้าพเจ้าก็สะดุดตาแล้ว ขณะนั้นกำลังมีแขกอยู่จึงทักทายและบอกให้เธอนั่งเท่านั้น พอแขกลากลับไปแล้วข้าพเจ้าก็หัวเราะและถามเธอว่าทำไมนุ่งกางเกงอย่างนี้มา เธอยังไม่ตอบกลับแสดงขบขันหัวเราะงอหาย ข้าพเจ้าจึงถามว่า "ตัวละเท่าไร ?" เธอตอบพร้อมหัวเราะว่า "ตัวละ ๑๕๐ บาท ซื้อมาใหม่ ๆ นะคะหลวงอา" ข้าพเจ้ายิ้มและต่อความกับเธอว่า "เสียดายสตางค์ กางเกงอะไรก็ไม่รู้ซื้อมานุ่งได้" เหมือนกับเอาน้ำมันเบ็นซินราดลงในกองเพลิง มิใช่เธอโกรธ แต่เธอกลับหัวเราะขันหนักขึ้นไปอีก พร้อมกับหัวเราะก็พูดว่า "นี่แหละทันสมัยแบบนี้เขาเพิ่งมีมา หลวงอา...เชย...จริง ๆ" ข้าพเจ้าคงหัวเราะฮึ ๆ ตอบเธอว่า "เออ หลวงอา...เชย...ขอเชยดีกว่า" เธอใช้เวลาว่างที่ข้าพเจ้าหยุดนี้อธิบายสรรพคุณว่า "แบบนี้เขาไม่เหมือนกับที่เคยมีมา เป็นแบบใหม่รัดรูปรัดทรง มีที่รัดเท้าด้วยกระฉับกระเฉงดี"

ข้าพเจ้าปล่อยให้เธอโฆษณาจนพอใจแล้วจึงบอกกับเธอว่า "จิ๋ม...หลวงอา...นะนึกเสมอว่าจิ๋มเป็นหลาน หลวงอาพูมใจเสมอ และเธอก็เคารพนับถือหลวงอาว่าเป็นญาติ แต่หลวงอาเห็น "จิ๋ม" นุ่งกางเกงตัวนี้แล้ว หลวงอาว่าถ้าสมมติ "จิ๋ม" มีราคา ๑๐๐ บาท ราคาคงจะลดลงไปเหลือสัก ๒๐-๓๐ บาท เป็นแน่" จิ๋มทำตาโตประหลาดใจ พร้อมกับตอบทันควันว่า "ต๊าย...ตายหลวงอา...เชยเอามาก ๆ ทีเดียว" "เดี๋ยว ฟังก่อน หลวงอาสะดุดตาตั้งแต่เธอเดินเข้าประตูมาแล้ว เธอเคยนุ่งกางเกงตัวนี้แล้วส่องกระจกดูหรือเปล่า เรือนร่างของเธอค่อนข้างผอม ขอโทษ... อย่าว่าหลวงอาติ... ไม่เข้าท่า โคนขาของเธอคด เวลาเดินเท้าจึงถ่าง ๆ กาง ๆ โย้ ๆ ยังไง ๆ อยู่ ทรวดทรงแบบเธอนุ่งกางเกงยืดแบบนี้ไม่งาม เธอกลับไปบ้านแล้วลองดูตัวเองในกระจกซิจะเป็นยังไง มีหลายคนที่นุ่งกาะเกงยืดแบบนี้ โดยลืมนึกถึงรูปทรงตัวเอง เห็นเขานุ่งก็นุ่งบ้าง บางคนท้ายยานท้องยื่นออกไปข้างหน้า บางคนผอมและเท้าลีบ ความจริงนุ่งกระโปรงนะมันปิดบังส่วนสัดนี้ มองเห็นไม่หมด

ช่วยเสริมความงามให้มาก จะแต่งตัวจึงต้องระวัง ตั้งใจจะแต่งให้สวย จะกลับเป็น "ซ" โดยไม่รู้ตัว "จิ๋ม" นั่งฟังด้วยดี แสดงอาการอายเมื่อฟังคำวิจารณ์บางตอน พอข้าพเจ้าจบ เธอก็เป็นกุลสตรีที่มีเหตุผลพอใช้ ยกมือขึ้นกราบ พร้อมทั้งขอบใจข้าพเจ้า "จิ๋ม" สารภาพว่ามิได้นึกเช่นข้าพเจ้าจริง ๆ และเห็นกับข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าจึงสำทับกับเธอว่า "เธออย่าเสียใจ และก็อย่าเสียดายนะ ตัวนี้เก็บไว้นุ่งที่บ้าน" เธอหัวเราะแสดงความพอใจและพูดว่า "จิ๋มนึกว่าหลวงอา...เป็นลุงเชยเสียอีก ต้องกราบขอโทษที่หาว่าหลวงอา...เชย" ตั้งแต่นั้นมา "จิ๋ม" ไม่เคยนุ่งกางเกงยืดมาเลย"

ระหว่างที่ข้าพเจ้าเล่าเรื่อง "จิ๋ม" มานั้น อาคันตุกะสาวสามสี่คนนั้นทีแรกก็หัวเราะพลอยสนุกสนาน แต่เมื่อฟังเหตุผลของข้าพเจ้าแล้ว เธอยอมรับความจริง ก่อนที่เธอจะกลับ ข้าพเจ้าก็บอกกับเธอว่า "อันที่จริง" เธอจะแต่งตัวกันอย่างไรนั้น ไม่ใช่ธุระของพระเลย แต่เธอพึงเข้าใจว่า ข้าพเจ้าพูดด้วยความหวังดี เพื่อการอยู่ด้วยกันโดยความสงบสุข เพราะ

มินิสเกิร์ต ไมโครสเกิร์ต ถ้าเป็นโรคติดต่อกันแพร่หลายแล้ว มิใช่สตรีเพศเท่านั้นจะเป็นผู้รับเคราะห์กรรม แต่จะกระทบกระเทือนโดยทั่วไป เวลานี้เริ่มจะมีพวก "ฮิปปี้" เข้ามาอีกแล้ว ออกจะวุ่นกันใหญ่ ถ้าคณะเธอสามสี่คนยุติได้ ก็จะช่วยระงับได้อักโข แล้วคนอื่น ๆ ก็คงจะช่วยกัน เราแต่งตัวกันอย่างนี้แล้วจะมาโทษศีลธรรมเสื่อมยังไง"

เรื่อง "หลวงอา...เขย" ขอจบลงเพียงเท่านี้ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

พระรัตนเวที

วัดพระเชตุพน
๑๔ กันยายน ๒๕๑๐

(จากหนังสือ ร.ร. ราชินี ปี ๒๕๑๐)

ปัญญาเกินสติ

● พระรัตนเวที

คนมีปัญญามากกว่าสติ มักทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยาก คนมีสติมากกว่าปัญญาเรื่องใหญ่หรือเล็ก ง่ายหรือยากก็เท่านั้นแหละ ทราบแต่ว่าเป็นเรื่องเท่านั้น

คืนวันนั้น คือคืนที่ข้าพเจ้าจะเล่านี้แหละ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น เศษ ข้าพเจ้าสรงน้ำแล้วเหลือบเห็นต้นโกศลในกระถาง ซึ่งตั้งอยู่ตรงระเบียงกุฏิ ใบตกเฉาเหมือนคนหิวข้าวจัด ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าต้นโกศลแสดงอาการฟ้องว่าลูกศิษย์ขาดความขยันเสียแล้ว เด็กลูกศิษย์คนหนึ่งกำลังจะปิดประตูข้างนอก ข้าพเจ้าเรียกมา ครั้นจะดุว่าเธอในเวลานั้น ก็เท่ากับก่อไฟกลางดึกเห็นว่าจะไม่นุ่มนวล จึงบอกว่า

"ชัย เธอลองวิจัยดูโกศลต้นนี้ทีว่า มันเป็นอะไรจึงทำท่าจะตาย" แล้วข้าพเจ้าก็เข้าห้องเพื่อจะไหว้พระสวดมนต์ พอนั่งและหยิบธูปเท่านั้นเจ้าชัยของข้าพเจ้ารายงานผลว่า "ท่านครับ ดินมันจืดต้องเปลี่ยนดินใหม่ครับ" พอข้าพเจ้าได้ฟังเลยเกิดอารมณ์ขันขึ้นมาทันที จึงบอกว่า "เธอไปดูที่ข้างล่างซิ ใครยังไม่นอนบ้าง บอกขึ้นมา" อีกสักครู่หนึ่งก็ได้เพื่อนขึ้นมาสองคน ข้าพเจ้าก็บอกว่า "เอ้า ช่วยกันทำการวิจัยต้นโกศลต้นนั้นว่าทำไมมันถึงทำท่าจะตาย"

เมื่อข้าพเจ้าไหว้พระสวดมนต์จบ ลุกออกมานั่งที่ระเบียงห้อง เจ้าสามเกลอนักวิจัยกำลังนั่งหัวร่อกันอยู่ ข้าพเจ้าจึงถามนายเสน่ห์ว่า "เป็นยังไงวิจัยแล้วหรือยัง" นายเสน่ห์ตอบทันทีว่า "ดินมันเก่าครับ และมันอยู่ในร่มอากาศไม่พอ" ข้าพเจ้าถามคนต่อไป "นายแป๊ะว่ายังไง"

"ดินมันเก่าอากาศไม่พอ ต้องเอาไปตั้งที่แจ้ง ๆ แล้วก็ขาดน้ำด้วยครับ"

ข้าพเจ้าจึงเชิญนักวิจัยชั้นยอดทั้งสามมานั่งใกล้ ๆ ความจริงเธอทั้งสามนั้น เป็นเด็กที่อยู่กับข้าพเจ้าเพียงคนเดียวคือ นายแป๊ะจบชั้น ม. ๖ ส่วนนายเสน่ห์นั้นเคยมาอยู่พักหนึ่งสอบ ม. ๘ ได้ สอบเข้าเรียนต่อไม่ได้จึงกลับไปอยู่บ้าน และกลับมาคราวนี้ก็มาเรียนกวดวิชาเพื่อสอบแข่งขันเข้าเรียนมหาวิทยาลัย นายชัยนั้นเป็นเพื่อนของนายเสน่ห์ จบชั้น ม. ๘ มาขอพักอยู่ ๓-๔ เดือนแล้ว เพื่อเรียนกวดวิชาสอบแข่งขันเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าจึงบอกแก่เธอว่า "ความจริง ฉันจะให้นายชัยตักน้ำมารดก็จะเป็นเหมือนว่า ฉันตำหนิว่าไม่รดน้ำต้นไม้ ฉันจึงบอกทางอ้อมให้วิจัยดู มันขาดน้ำขันเดียวเท่านั้นไม่เชื่อลองดูก็ได้" ข้าพเจ้าก็ให้คนหนึ่งในสามคนนั้นไปตักน้ำมารด ครั้นแล้วข้าพเจ้าเห็นเป็นโอกาสที่จะแนะนำเด็กสามคนนี้ แม้เป็นเวลาที่จะดึกสักหน่อย แต่ก็เป็นเวลาที่น่าพูดกับเธอ เสียงนาฬิกาเรือนใหญ่ในห้องโถงดังผ่านออกมา บอกเวลาห้าทุ่ม หอเก๋งซึ่งเป็นหอพักที่ดูตำรับตำรารวมทั้งที่นอนเสร็จปิดไฟหมดแล้ว มองเห็นมุ้ง

ขาวๆ ในเงามืดกางเรียงเป็นแถว เด็กส่วนใหญ่หลับกันแล้ว ทั้งสามนักวิจัยคงนั่งอมยิ้มมองหน้ากันบ้างก้มหน้าบ้าง ข้าพเจ้าจึงเทศน์ต่อไปว่า

"ชัยกับเสน่ห์ เธอสองคนกำลังจะสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ฉันมีความยินดีและพอใจที่เธอรักเรียนกัน เพราะโลกทุกวันนี้ต้องการคนมีการศึกษา ชีวิตเราจะต้องต่อสู้แข่งขันกัน สนามแข่งของชีวิตแต่ละคนต้องการความจัดเจน ความรอบรู้เหมือนนักฟุตบอล นักฟุตบอลที่ดีต้องมีกำลัง หมั่นลงสนามฝึก. จะแข่งกับทีมไหนก็ต้องรู้กำลัง ความสามารถทีมของตัวด้วย มิใช่ว่าเป็นนักฟุตบอลแล้วแข่งได้ทุกๆทีมเหมือนเราจบ ม. ๘ แล้วอยากจะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เราจะต้องเพิ่มกำลังสติปัญญาฝึกตัวให้สติปัญญาเกิด อย่าคิดว่าความรู้ ม. ๘ นั้นพอที่จะเข้าต่อสู้กับเขา การเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นการเรียนขั้นอุดมศึกษา ผู้สำเร็จแล้วจะรับปริญญาบัตร ซึ่งแสดงว่าเป็นผู้รอบรู้ ฉันฟังเขาเล่าว่าในมหาวิทยาลัยต้องเพิ่มความอดทนความขยันแข็งแรงอีก ๑๐ –๒๐ เท่า ต้องดูหนังสือเก่งๆ อ่านหนังมากๆ ฟัง

เรื่องราวเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปเสมอ เขียนหนังสือก็มิใช่หน้าสองหน้า มหาวิทยาลัยในอินเดียนั้น เขาว่าต้องเขียนนับเป็นสิบ ๆ หน้า ซึ่งแสดงว่าผู้เขียนจะต้องมีทุนสำรองในสมองมาก ๆ"

"สติกับปัญญาเป็นธรรมชาติที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคล ต้องหมั่นฝึกฝนจึงจะมีจะเกิดขึ้นได้ เช่นเราหัดเขียนหนังสือเมื่อตอนเด็ก ๆ กว่าจะเขียน ก. ไก่ ข. ไข่ ได้แต่ละตัวยากเย็นเหลือเกิน เดี๋ยวนี้หลับตาก็ยังเขียนได้ สติปัญญาก็เหมือนเหล็ก ถ้าปล่อยไว้เป็นแท่งมันก็เป็นเหล็กแท่ง ๆ จะใช้งานได้ก็ประเภทใช้น้ำหนักถ้าตีออกให้บางชุบให้กล้า ลับให้คมก็เป็นมีดใช้งานประณีตขึ้นได้ มีดนั้นแหละก็ยังต้องหมั่นลับ คมจึงจะคงตัวอยู่ เหล็กก็มิใช่ว่าเป็นมีดได้ทุกประเภท" แล้วข้าพเจ้าก็ให้นายแป๊ะไปหยิบมีดโต้ มีดบาง และมีดโกน มาวางเรียงไว้ตรงหน้า บอกให้นักวิจัยทั้งสามพิจารณาดู

"ฉันบอกว่า สติกับปัญญาเป็นธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคน แต่ก็มีไม่เท่ากัน ไม่เหมือนกันก็เช่นกับมีด หรือนักฟุตบอล ส่วนสาเหตุที่ก่อให้เกิดความ

แตกต่างกันนั้น ก็มีหลายประการ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่ามี ๔ ประการคือ

๑. สถานที่อยู่ ถิ่นที่อยู่ของแต่ละบุคคลนั้น ถ้าในท้องถิ่นที่เจริญมีผู้มีสติปัญญา ๑ มีแพทย์ ๑ มีแม่น้ำ ๑ มีคนให้กู้เงิน ๑ เช่นนี้ก็ย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาได้ เหมือนกับเธอสามคนมาจากหัวเมือง แล้วมากวดวิชา แสวงหาความรู้ในกรุง ความรอบรู้ก็เพิ่มขึ้น มิใช่เพิ่มตรงที่กวดวิชาเท่านั้น การได้พบได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ในกรุงนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนฉลาดขึ้นด้วย คนเราถึงจะมีบุญวาสนาอย่างไร จะใหญ่โตก็ภายในส่วนที่มีจำกัดเท่านั้น เช่นเธอถ้าอยู่ที่บ้าน อย่างสูงก็กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือครูโรงเรียน เหมือนต้นไม้ที่ปลูกในกระถางก็ต่างกับต้นไม้ที่ปลูกลงดิน ที่อยู่จึงเป็นกำลังส่งสำคัญประการหนึ่ง

๒. การคบเพื่อน เพื่อนได้ชื่อว่าเป็นกำลังที่สอง ถ้ามีเพื่อนดีก็เป็นกำลังส่งให้สูง ถ้าได้เพื่อนชั่วก็กลับเป็นกำลังถ่วงให้ตกต่ำ ถึงจะอยู่ในสถานที่เจริญ ได้เพื่อนเลวก็ยิ่งเลวใหญ่ การคบคนในกรุงจึงต้องเลือกดู

คนดีนั้น กาย วาจา ใจ ย่อมตั้งอยู่ในสุจริต "คบเพื่อนดีเป็นศรีแก่ตัว คบเพื่อนชั่วอัปรีย์จัญไร"

๓. การครองตัว ต้องตั้งตนของตนให้อยู่ในขอบแห่งความดี ถ้าเราไม่ระมัดระวังตัว เราก็จะล้มเอนไปตามกระแสคลื่นส่วนใหญ่ เพราะธรรมดาความไม่ดีทั้งหลายแหล่นั้น มันมักเชิญชวนเรามิได้หยุด เช่นเราเรียนหนังสือมันก็บอกว่าไม่ต้องดู ไม่ต้องเรียนมาก หรือไปดูเอาเมื่อใกล้ ๆ สอบ หรือคอยพึ่งครูอาจารย์เก็ง ชวนให้เที่ยวเตร่ เอาแต่การสนุกสนาน ดังนี้ก็เท่ากับเราตั้งตัวเราไว้ไม่อยู่ ต้องเอนเอียงลงไปตกอยู่ในกระแสแห่งความชั่ว ถึงจะอยู่ในที่ที่ดี มีเพื่อนดี แต่เราไม่ดี เราจึงต้องฝึกตัวเราให้ตั้งอยู่ในทางดี

๔. กรรมเก่า คือกรรมที่ทำไว้ชาติก่อน ๆ ส่งเสริมสร้างคนมาให้แตกต่างกันโดยประการทั้งปวง คนสมัยใหม่มักไม่ค่อยเชื่อเรื่องนี้ แต่เราต้องตรองด้วยปัญญาให้ดี เช่นลูกที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน ทำไมจึงแตกต่างกัน พ่อแม่ต้องการให้ลูกไม่ดี ต้องการมีลูกหัวดื้อ ขี้โรค เจ็บออด ๆ แอด ๆ หรือ? ต้องการลูกที่มี

ปัญญาไม่ดี ล้วนแต่ต้องการลูกที่เลอเลิศทั้งนั้น แต่ก็ไม่ได้สมใจ นี่ก็เพราะกรรมของแต่ละคนทำไว้แตกต่างกัน หรือถ้าจะเปรียบเทียบให้เห็นเป็นปัจจุบัน ก็อย่างกับนักเรียนที่เรียนชั้นเดียวกันกับพวกเธอมาตั้งแต่เข้าโรงเรียน เรียนมาอย่างเธอสักกี่คนหรือในชั้นสุดท้าย ม. ๘ นี่แหละว่ากันเห็นง่าย ๆ สอบได้กี่คน ตกกี่คน ก็ทุกคนมีเวลาเรียนเท่ากัน หรือมีเวลาเท่ากันคนละ ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน ครูคนเดียวกัน สอนพร้อม ๆ กัน แต่ผลทำไมจึงต่างกัน นี่แหละตัวกรรมที่ต่างกันละ เวลามีเท่ากัน แต่ใช้ไม่เหมือนกัน คนฉลาดใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ก็มีความรู้สอบได้ คนโง่ใช้เวลานั้นเที่ยวเตร่ ประพฤติเสเพล ก็ได้รับผลเสเพล ผู้ที่ครูสอนเอาใจใส่ พึ่ง ซักถามข้อสงสัย จดบันทึกข้อความที่ควรจดไม่ทำสลึมสลือ ไม่นั่งค้านบครูในชั้นอย่างกับว่าเคารพนับถือมาก ผลก็คือได้รับความรู้เท่าที่ครูบาอาจารย์บอกเล่า เมื่อสรุปผลปลายปี กรรมเก่าที่ทำมาในรอบปีก็สำแดงผล อย่าไปคิดว่าผลกรรมจะไปรับเอาเมื่อตายไปแล้วเท่านั้น หรือว่าผลกรรมเก่าไม่มี ซึ่งจะเป็นการ

ปฏิเสธความดีของตัวเอง" ข้าพเจ้าพูดคนเดียวเสียจนยืดยาว จึงตั้งคำถามว่า "หรือพวกเธอเห็นว่าเป็นอย่างไร"

"จริงอย่างท่านว่านั้นแหละครับ" นายเสน่ห์ตอบ และนายสองคนนั้นก็แสดงอาการรับด้วยการยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

"ฉันตั้งใจว่าเรื่องเธอไม่รดต้นไม้หน่อยเดียว แต่เธอก็สร้างเหตุมานิมนต์ฉันเทศน์เสียกลางดึก ฉันนึกจะพูดแต่เรื่องสติกับปัญญา ก็เลยเลอะมายกใหญ่ ขออีกนิดเดียว" ข้าพเจ้าหยุดยกแก้วน้ำขึ้นดื่ม เอนหลังพิงหมอนนิดหนึ่ง เขาทั้งสามเกลอดูอาการว่าตายังสว่างพอที่จะให้ข้าพเจ้าเทศน์จนจบกัณฑ์ได้

"สติกับปัญญา ต้องมีเท่าๆ กัน คนมีสติมากเกินไป ทำอะไรก็ไม่กล้า กลัวผิดกลัวพลาด ค้าขายก็คิดแล้วคิดอีก กว่าจะตกลงใจตลาดวายเสียแล้ว คนมีปัญญามากเกินไป งานมักผิดพลาดเกินเลยไป ไม่พอเหมาะพอดี ไม่รู้ว่าควรหรือไม่ควร อย่างกับเธอวิจัยกันนั่นแหละ ปัญญามันมากไปหน่อย ถ้าฉันปล่อยเธอ

พรุ่งนี้เธอคงจะต้องขุดต้นออกหาดินมาใส่ใหม่ เพิ่มงานที่ไม่สมควรเพิ่ม มิหนำซ้ำจะยกของฉันไปตั้งไว้กลางแจ้งเสียอีก เลยผสมผเสตายกันพอดี ถ้าเธอมีสติคิดสักหน่อยหนึ่ง หรือสังเกตไว้บ้าง จะเห็นว่ามันตั้งมาตั้งนานก่อนเธอมาอยู่ ทำไมมันจึงเพิ่งมาเป็นไข้วันนี้ ดินอะไรมาจำเพาะจืดตอนดึก ๆ อากาศก็ช่างพอเหมาะมาขาดเอาวันนี้ พอฉันใช้สำนวนหน่อยเดียว เธอก็แสดงปัญญาเสียยกใหญ่ ดีเหมือนกันฉันจะได้เทศน์ตอนดึกนี่แหละ เธอจะเป็นบัณฑิตกันข้างหน้า หรือถึงจะไม่เป็นบัณฑิตก็ควรจะลองเอาไปนึกดู จะทำอะไรใช้ปัญญาแล้วต้องมีสติ เมื่อใช้สติก็ต้องมีปัญญา การได้เรียนได้รู้ ได้เห็น การหมั่นนึกคิดตริตรองหาเหตุผลและการผ่านการทำงานมาก จึงเป็นการสร้างสติปัญญา โบราณจึงมีภาษิตว่า "*สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น*......... คนมีปัญญามากกว่าสติ มักทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยาก คนมีสติมากกว่าปัญญา เรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็กง่ายหรือยากก็เท่านั้นแหละ ทราบแต่ว่าเป็นเรื่องเท่านั้น เอาละนอนได้" เขากราบพร้อม

กันสามครั้ง เดินหัวเราะกันออกไป พอลงพ้นบันได เสียงเขายังขันกันอยู่ ใครคนหนึ่งยังเปรยออกว่า นึกว่าวิจัยกันจริง ๆ เลยแสดงปัญญาจนเกินสติ

ข้าพเจ้านำเรื่องนี้มาเล่าก็ เพราะนึกถึงคำอวยพรที่พูดกันเสมอว่า "ขอให้มีสติปัญญาดี" ซึ่งไม่เคยได้ยินใครให้แต่สติ หรือปัญญาอย่างเดียว คงเกรงว่าจะขาดจะเกินกระมัง ข้าพเจ้าเองก็มักเป็นเช่นนั้น.

(จากหนังสือ ร.ร. สตรีมหาพฤฒาราม ปี ๒๕๐๘)

สาส์นสมเด็จพระวันรัต

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพฯ
ประเทศไทย
เนื่องในวันอาสาฬหบูชาของชาวพุทธ
ในลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๑๒

ท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

พวกเราที่อยู่ในประเทศไทย อันเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา ได้รับข่าวอันเป็นที่ชื่นชมยินดีอย่างยิ่งว่า ในลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและอเมริกัน ได้พร้อมใจกันเริ่มงานประกาศพุทธศาสนาโดยจัดตั้งพุทธสมาคมอเมริกันไทยขึ้น เพื่อรวบรวมบรรดาผู้มีเจตจำนงร่วมกันเข้าเป็นกลุ่มก้อน สนับสนุนคณะสงฆ์ไทยในการประกาศพุทธศาสนา กับทั้งได้มีคฤหบดีสองท่าน บริจาคที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งวัดไทยสืบไป คือนายออลเฟรด เอ็ม. เอส-

เบอร์ก กับนางอุไร วัลลิภากร นอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมแสดงความจำนงที่จะสนับสนุนส่งเสริมการประกาศพระศาสนาอีกเป็นจำนวนมาก อาตมภาพขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของทุกท่านไว้ในโอกาสนี้ด้วย

และเนื่องจากวันนี้เป็นวันมหามงคลวันหนึ่ง คือ วันอาสาฬหบูชา คล้ายกับวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเริ่มประกาศพระศาสนา เมื่อสองพันห้าร้อยปีเศษมาแล้ว เวลานี้ศาสนธรรมของพระองค์ก็ยังคงปรากฏแพร่หลายอยู่ และอำนวยประโยชน์แก่ผู้ศึกษาและปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นคนชาติใดภาษาใด และแม้ผู้ที่นับถือศาสนา มิได้บังคับในเรื่องความเชื่อเป็นเรื่องสำคัญเป็นหลักสำหรับฝึกอบรมตนเอง ซึ่งทุกคนถือปฏิบัติได้ หากจะกล่าวถึงผลของการปฏิบัติแล้ว อาตมภาพใคร่จะกล่าวเท้าถึงความจริงแห่งชีวิตของมนุษย์เรา ว่าบรรดาความทุกข์ทรมานอันเกิดแก่มนุษย์อยู่ทั่วไปนั้นเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วก็เนื่องมาจากความไม่เข้าใจ ในตัวเองของแต่ละคน เมื่อคนเราขาดความเข้าใจในตัวเองแล้ว ก็ยากที่จะปรับปรุงตัวให้เหมาะกับสิ่งแวดล้อม

ถ้าสภาพที่ไม่เข้าใจในตัวเองดังกล่าวนี้เกิดขึ้นแก่คนที่ขาดประสพการณ์ในชีวิตซึ่งเป็นภัยแก่เขาได้ง่าย เพราะจะทำให้เขาปล่อย ชีวิตของตนให้เป็นเหยื่อแห่งความหลงผิด ซึ่งเราจะได้เห็นเด็กหนุ่มสาวในประเทศต่าง ๆ กำลังเดินทางผิดมากขึ้นทุกที เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ขาดการส่งเสริมทางศาสนา พระพุทธศาสนาของเราได้เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาข้อนี้ คือแนะนำสั่งสอนให้คนทุกคนรู้จักตัวเองให้ดีพอ ให้เข้าใจตัวเองเป็นเบื้องแรก และให้รู้จักวิธีแก้ปัญหาชีวิตของตนเมื่อเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้เช่นในอริยมรรคทั้ง ๘ ประการ ซึ่งเป็นปฏิปทาของชาวพุทธมีการปรับปรุงความเห็น ปรับปรุงความคิด ปรับปรุงการเจรจา ปรับปรุงการงาน ปรับปรุงการอาชีพ ปรับปรุงวิธีใช้ความเพียรพยายาม ปรับปรุงการควบคุมจิตใจ และปรับปรุงจิตใจของตนเองให้ถูกต้อง เราจะเห็นได้ว่า แต่ละข้อเป็นเรื่องของการทำความเข้าใจตัวเอง และการปรับปรุงตัวเอง

อาตมภาพคิดว่า ประชาชนในอารยประเทศ เช่นชาวอเมริกันเป็นต้น ซึ่งได้รับการศึกษาก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์เป็นอันมาก เมื่อได้ลองศึกษาและปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาดูบ้างแล้ว คงจะเกิดความสนใจและย่อมได้ทราบความจริงว่า หลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนานั้น ที่แท้ก็คือวิทยาศาสตร์ทางใจนั่นเอง และเมื่อเข้าใจชัดเจนในข้อนี้แล้ว ก็ย่อมจะเข้าใจต่อไปว่าหากไม่อาศัยเศรษฐกิจทางใจด้วยแล้ว จะหาความสุขที่สมบูรณ์จากเศรษฐกิจทางวัตถุหาได้ไม่ ด้วยเหตุนี้ อาตมภาพจึงคิดว่า นับตั้งแต่วาระที่ท่านทั้งหลายได้สนับสนุนงานประกาศพระพุทธศาสนา ณ ที่นี้แล้ว พระพุทธศาสนาย่อมจะแพร่หลายไปในสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างที่จะเห็นได้อันหนึ่งในขณะนี้ คือคณะสงฆ์ได้ส่งพระธรรมทูตไปประกาศพระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ ชั่วเวลาเพียง ๖ ปีเศษ ชาวอังกฤษและชาวยุโรปอื่น ๆ ได้หันเข้าศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก

อนึ่ง พร้อมกับสาส์นฉบับนี้ ได้มีพระเถระสองรูปอัญเชิญพระโอวาทของสมเด็จพระสังฆราชมายังท่านทั้งหลายด้วย คือพระราชโมลี กับพระครูวชิรธรรมโสภณ พระเถระสองรูปนี้แม้จะมีภารกิจอยู่ทางกรุงเทพฯเป็นอันมาก แต่ก็ได้รับธุระเป็นพระธรรมทูตมาสนองศรัทธาของท่านทั้งหลาย เมื่อมาถึงแล้วก็คงจะอยู่จำพรรษาในสหรัฐอเมริกา อาตมภาพหวังว่าท่านทั้งหลายคงได้ถวายความอุปถัมภ์ ในการปฏิบัติศาสน-กิจของท่านทั้งสองเป็นอย่างดี

โอกาสนี้อาตมภาพขออวยพรให้ท่านทั้งหลายประสบสุขสวัสดี และขออธิษฐานให้พระบวรพุทธศาสนาสถิตสถาพรส่องแสงสว่างแก่มนุษยชาติทั้งปวงตลอดกาลนาน.

สมเด็จพระวันรัต

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ ๗๘๕/๒๕๑๒ เลขที่ ๔๑ ถนนพระอาทิตย์

พระนคร โทร ๘๑๙๕๖๓

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๒

เรียน ท่านนายกพุทธสมาคมอเมริกันไทย กรุงลอส แอนเจลีส

ด้วยพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ขออนุโนทนาและแสดงความยินดีในการที่สมาคมของท่านได้ตั้งขึ้น และอาราธนาพระภิกษุไทยมาจำพรรษา ณ ที่นี้ พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ยินดีให้ความร่วมมือทุกประการ ภายในความสามารถ และหวังว่าสมาคมของเราทั้งสองจะได้ติดต่อซึ่งกันและกันต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายสัญญา ธรรมศักดิ์

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

นายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยฯ

ชีวประวัติย่อของพระเถระที่มากระทำพิธีวันอาสาฬหบูชา และจำพรรษา ณ ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๒

๑. พระราชโมลี วัดพระเชตุพน พระนคร
๒. พระครูวชิรธรรมโสภณ วัดทุ่งสาธิต พระนคร
๓. พระมหาสิงห์ทน วัดพระเชตุพน พระนคร

๑. พระราชโมลี

นามเดิม กมล ลิ้มสิริชัย ฉายา โกวิโท

เกิด ๗ พฤษภาคม ๒๔๖๗ (ปัจจุบันอายุ ๔๕ ปี พรรษาที่ ๒๕) ณ ตำบลบางแขม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

จบการศึกษาประถมปีที่ ๔ จากโรงเรียนวัดลาดปลาเค้า จังหวัดนครปฐม และสมัครสอบ ม. ๘ ได้

บรรพชาเป็นสามเณรตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๐ (อายุ ๑๓ ปี) จำพรรษา ณ วัดนางงาม อำเภอเมือง จ. นครปฐม

พ.ศ. ๒๔๘๓ จบการศึกษานักธรรมแล้ว ได้ทุนมาศึกษาบาลีต่อ ณ วัดพระเชตุพน พระนคร อยู่ถึงสมเด็จพระวันรัต (เผื่อน ติสสทุตตมหาเถระ) เจ้าอาวาสองค์อดีต วัดพระเชตุพน

พ.ศ. ๒๔๘๗ อุปสมบทเป็นพระภิกษุ

สำเร็จ ป.ธ. ๖ น.ธ. เอก (พ.ม.)

ตำแหน่งหน้าที่ในราชการคณะสงฆ์

อดีต เป็นเลขานุการสังฆมนตรี ว่าการองค์การปกครอง เป็นครูสอนปริยัติธรรม

เป็นเลขานุการสังฆมนตรี ช่วยว่าการองค์การเผยแพร่

เป็นเลขานุการสังฆมนตรี ว่าการองค์การสาธารณูปการ

ปัจจุบัน เป็นเลขานุการแห่งกองงานพระธรรมทูต
เป็นเลขาธิการสภาพระธรรมถึก
เป็นที่ปรึกษาศูนย์จริยศึกษากรมการศาสนา
เป็นครูพิเศษสอนวิชาสังคม (ศีลธรรม) ชั้น ม.ศ. ๔–๕ อาทิเช่น ร.ร. สวนกุหลาบ สตรีมหาพฤฒาราม สตรีศรีสุริโยทัย สตรีวัดระฆัง ศึกษานารี สตรีประชากร และดรุณนิเวศน์

งานพิเศษ เป็นนักเทศน์ วิทยากร การอบรมนักเรียน
เป็นผู้จัดรายการเทศน์ประจำสถานีโทรทัศน์ช่อง ๔–๗ และวิทยุยานเกราะ ๗๘๕
เป็นผู้เขียนธรรมะในคอลัมน์ "ธัมมะนอกธรรมาสน์" ในหนังสือพิมพ์ไทย

สมณศักดิ์ เป็นพระครูปลัดฐานานุกรม ในสมเด็จพระวันรัต เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพน องค์ปัจจุบัน ตั้งแต่เป็นพระเทพเวที ถึงพระธรรมวโรดม

เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญในราชทินนาม ว่า พระรัตนเวที ๕ ธันวาคม ๒๕๑๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามว่า พระราชโมลี

ศาสนกิจในต่างประเทศ

เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจในประเทศลาว เขมร มาเลเซีย สิงคโปร์ พม่า อินเดีย อังกฤษ และปัจจุบันจำพรรษาอยู่ ณ ลอสแอนเจลีส สหรัฐอเมริกา

คุณลักษณะพิเศษของท่านก็คือ สามารถเร้าใจให้พวกเราชาวไทยหรือฮิปปี้ไทย ในสหรัฐอเมริกา เห็นดีจะพากันไปตัดผมกันหลายคนแล้ว พวกเรา (ผมยาวๆ) คนไทยจะไปนมัสการท่านบ้างก็จะเป็นที่น่ายินดีมาก เพราะบางครั้งท่านมีกรรไกรติดไว้ในย่ามเสมอ.

พระครูวชิรธรรมโสภณ

นามเดิม สาธิต หรือสีนวล จันทร์ชาติ เกิด ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ณ ตำบลบ้านหวาย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จบการศึกษาชั้น ป. ๔ ที่ โรงเรียน สหราษฎร์อำนวยวิทย์ จังหวัดลำพูน จบ ม. ๓ ที่มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย แผนกบาลี การศึกษาแผนกสงฆ์ได้นักธรรมเอก บวชเรียนทางพุทธศาสนาเมื่ออายุ ๑๕ ที่วัดพระบาทตากผ้า พ.ศ. ๒๕๐๐ อุปสมบทและจำพรรษาที่วัดปทุมคงคา

ย้ายมาจำพรรษาที่วัดยางสุทธาราม ธนบุรี พ.ศ. ๒๕๐๖ และได้มาริเริ่มสร้างวัดทุ่งสาธิต และในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้โปรดพระราชนามเป็นวัดวชิรธรรมสาธิต ซึ่งใช้เวลาในการก่อสร้าง ๔ ปี และค่าก่อสร้างเกิน ๑๕ ล้านบาท

สิ่งที่ท่านพระครูฯได้สร้างไว้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมคือ ท่านได้สร้าง ร.ร. ประชาสามัคคีสาธิต ท่านได้สร้างกุฏิใหญ่ที่วัดบ้านหวาย และท่านยังได้สร้างสิ่งอื่นๆ อีกทั้งทางโลกและทางธรรม

ประเทศที่ท่านพระครูแวะโปรดพุทธบริษัทมี อเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์และที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์นั้น ท่านได้ศึกษาวิชาจิตวิทยาและวิปัสสนา ที่พุทธสมาคมไทย

พระมหาสิงห์ทน

เกิด ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๗๙ ที่ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๔๙๓ บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดอินทาราม อำเภอเชียงดาว จ. เชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๐๑ อุปสมบทเป็นพระที่วัดพระเชตุพน พระนคร พ.ศ. ๒๕๐๑–๒๕๐๗ อยู่จำพรรษาที่วัดพระเชตุพน พระนคร

พ.ศ. ๒๕๐๗–๒๕๑๑ อยู่จำพรรษาที่มหาวิทยาลัยวิศวภารตี อินเดีย

การศึกษา

ก. การศึกษาทั่วไป

พ.ศ. ๒๔๙๓ สำเร็จประถมศึกษา ร.ร. ประชาบาล อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๐๓ สำเร็จเตรียมอุดมศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๐๕–๐๖ ได้รับประกาศนียบัตรครูพิเศษประถมและมัธยม (พ.ป พ.ม.)

พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้รับปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต จากมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาปรัชญา) จากมหาวิทยาลัยวิศวภารตี อินเดีย

พ.ศ. ๒๕๑๑ ส่งวิทยานิพนธ์เพื่อรับดุษฎีบัณฑิต สาขาปรัชญา ปัจจุบัน รอฟังผลการตรวจ

ข. การศึกษาทางศาสนา

พ.ศ. ๒๔๙๓ สำเร็จนักธรรมชั้นเอกที่วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๐๖ สำเร็จเปรียญธรรมประโยค ๗ ที่วัดพระเชตุพน พระนคร

ตำแหน่งหน้าที่การงานในคณะสงฆ์และทั่วไป

พ.ศ. ๒๕๐๐–๐๑ เป็นครูสอนบาลีธรรมที่วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๐๕–๐๗ และ ๒๕๑๑–๑๒ เป็นครูสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เป็นประธานกลุ่มคณะพุทธศาสตร์และครุศาสตร์ปีที่ ๓–๔ และเป็นหัวหน้าหน่วยอาสาสมัครไปสอนตามโรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญ

พ.ศ. ๒๕๑๑–๑๒ เป็นอาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์และมานุษยศาสตร์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นตัวแทนมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยไปร่วมประชุมองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ประจำปี ๒๕๑๒ ที่มาเลเซีย

เป็นวิทยากรไปสอนตามโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในพระนครและธนบุรี

เป็นเลขานุการ โครงการอบรมพระภิกษุเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งประเทศไทย

เป็นกรรมการที่ปรึกษา คณะสหธรรมิกเชียงใหม่ ปัจจุบันจำพรรษาอยู่ในนครลอสแอนเจลีส สหรัฐอเมริกา ท่านเป็นพระภิกษุรูปแรกที่ทำปริญญาเอกในวงการพุทธศาสนาประเทศไทย

ที่ ๑/๒๕๑๒ สำนักงานพุทธสมาคมอเมริกันไทย

11692 Laurelwood Dr.

Studio City, L.A., Calif.

๓ สิงหาคม ๒๕๑๒

เรื่อง ขออนุโมทนาในการจัดงานวันอาสาฬหบูชา

เจริญพร นายกสมาคมไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้

ในการจัดงานวันอาสาฬหบูชา เมื่อวันเสาร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๒ ที่โรงเรียนลีนวูดนั้น นับว่าเป็นผลสำเร็จอย่างดีเยี่ยม โดยคาดไม่ถึงว่าจะมีผู้มาร่วมพิธีถึงพันกว่าคน และยังร่วมกันประกอบพิธีตั้งแต่ต้นจนเสร็จด้วยความพร้อมเพรียง เป็นระเบียบงดงาม นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่เรามีต่อพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นการแสดงให้ชาวต่างประเทศที่มาร่วมในพิธีได้เห็นวัฒนธรรมของเราด้วย โดยเฉพาะการสวดมนต์ไหว้พระและการเดินเวียนเทียนนั้น เป็นเสียงและภาพที่ประทับใจมาก ผู้ที่ได้ไปในพิธีนั้นคงจะอิ่มใจไปตลอดกาลนาน พิธีอาสาฬหบูชาในวันนั้นสมกับที่จะจดจารึกไว้เป็นประวัติการณ์ชีวิต ที่เราได้

กระทำกันเป็นงานใหญ่ครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา สมกับเป็นงานเริ่มต้นแห่งการประกาศศาสนา ณ ภูมิภาคนี้ ข้อที่น่ายกย่องสรรเสริญไว้เป็นพิเศษ ก็คือทุก ๆ คนต่างมากันด้วยใจศรัทธา มีใบหน้ายิ้มแย้มเบิกบาน ความสำเร็จนี้ ก็ด้วยความเสียสละของสมาคมไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้ ซึ่งคณะกรรมการมีกุศลจิตทุ่มเทกำลังกายกำลังใจดำเนินงานด้วยความเข้มแข็ง

ในนามแห่งคณะพระภิกษุสงฆ์ที่มาจำพรรษาอยู่ ณ พุทธสมาคมอเมริกันไทย ขออนุโมทนาสาธุการในกุศลกรรมแห่งคณะกรรมการสมาคมไทยในคาลิฟอร์เนียภาคใต้ และขออาราธนาพระคุณพระรัตนตรัย จงเป็นฉัตรชัยปกป้องให้สมาคมฯ เจริญรุ่งเรืองเป็นที่รวมจิตใจของคนไทย ขอให้คณะกรรมการและสาธุชนทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพร คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ประสบอิฏฐผลที่ต้องประสงค์ทุกประการ

ขอเจริญพร

พระราชโมลี

(พระราชโมลี)

หัวหน้าคณะฯ

หน้าแรกจากนายกสมาคม

เป็นนิมิตหมายอันดีของพวกเราชาวไทยอีกครั้งหนึ่ง ที่จะได้มีโอกาสได้เห็นวัดไทยเกิดขึ้นในอเมริกา ทั้งนี้เนื่องจากแรงศรัทธาของผู้บริจาคที่ดินสองท่านคือ Mr. M. Esburg นักธุรกิจชาวอเมริกันซึ่งเคยพำนักอยู่ในประเทศไทยมาก่อน และคุณอุไร วัลลิภากร สุภาพสตรีชาวไทยที่มาประกอบอาชีพที่นี่ ทั้งสองท่านนี้ได้มีจิตศรัทธาแสดงความจำนงมอบที่ดินให้ดำเนินการสร้างวัด โดยมีคุณเสาวภา บุตรานนท์ เป็นกำลังสำคัญในการติดต่อขอจดทะเบียนตั้งเป็นพุทธสมาคมอเมริกันไทย เพื่อดำเนินการสร้างวัดไทยต่อไป ประกอบด้วยผู้ริเริ่มอีก ๖ ท่านคือ

๑. คุณอรุณ ศรีบุญเรือง

๒. คุณอุไร วัลลิภากร

๓. คุณเสรี เริงเกษตรกิรกิจ

๔. คุณเกียรติ ประชาศรัยสรเดช

๕. คุณปัญญา ชูประเสริฐ

๖. Mr. M. Esburg

ท่านที่กล่าวนามมาทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญให้เกิดวัดไทยขึ้นที่นี่ นับเป็นผลบุญกุศลของพวกท่าน ที่ได้ช่วยแบ่งบุญกุศลให้กับพวกเราชาวไทยที่นี่ เพราะการสร้างวัดไทยในอเมริกา หรือที่ไหน ๆ ก็เป็นบุญกิริยาอันน่าสรรเสริญ อันสัปบุรุษย่อมพอใจกัน ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นพุทธศาสนิกชนไทยคนหนึ่ง ก็ย่อมปีติยินดีที่จะมีวัดขึ้นอีกแห่งในอเมริกา และถ้าเป็นไปได้ข้าพเจ้าก็อยากให้วัดไทยในอเมริกา ได้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะพุทธศาสนิกชน และข้าละอองธุลีพระบาทข้าพเจ้าย่อมแซ่ซร้องถวายอนุโมทนาสาธุการด้วย ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่าจะมีทางเป็นไปได้ ก็โดยที่วัดไทยในลอนดอน ก็อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์เช่นเดียวกัน

ข้าพเจ้าในฐานะพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง ต้องขอป้องกันศากยบุตรพุทธชิโนรส ต่อข่าวอกุศลกรรมการโจมตีของฆราวาสชั้นปัญญาชนบางท่าน ตั้งข้อรังเกียจคณะพระภิกษุสงฆ์ เรื่องต่าง ๆ นั้นหามีมูลความจริงไม่ ข้าพเจ้าออกจะเห็นใจคณะพระภิกษุสงฆ์

ที่ออกมาประกาศศาสนาที่นี่ ท่านเหล่านี้พยายามทำตนเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริงด้วยการเพียรอบรมสั่งสอนกับผู้ไปพบปะสนทนากับท่าน ท่านเทศน์ท่านสั่งสอนได้เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย แม้จะดึกค่ำมืด ยามวิกาลอย่างใดท่านก็ไม่ขัดที่จะสละตนเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ความข้อนี้ข้าพเจ้าได้ประสบกับตนเองที่ท่านปฏิบัติกิจอันนี้เสมอ ๆ พระท่านเหล่านี้พยายามทำตนดีเท่าไหร่ก็ไม่พ้นฆราวาสเหล่านั้นค่อนว่า และคนที่นินทานั้นมักเป็นคนอคติอยู่แล้ว หาไม่ก็พวกรู้วินัยผิด ๆ ถูก ๆ แต่อยากอวดรู้เป็นนักปราชญ์ทางวินัยพระ ความที่กล่าวมานี้ย่อมเป็นข้อพิสูจน์คุณความดีของคณะสงฆ์ที่ออกมาจำพรรษาได้อีกข้อหนึ่งด้วย

พรรษานี้ พระท่านเจ้าคุณราชโมลี แห่งวัดพระเชตุพน ท่านพระครูวชิรธรรมโสภณ แห่งวัดวชิรธรรมสาธิต และท่านพระมหาสิงห์ทน แห่งวัดพระเชตุพน ออกจำพรรษาเป็นผู้ประกาศศาสนา ณ ที่เมืองนี้ และวันอาสาฬหบูชาที่ผ่านมานี้ พวกเราก็มี

การเวียนเทียน ท่ามกลางนักเรียนไทยเป็นจำนวนพัน นับว่าเป็นประวัติศาสตร์ของพุทธศาสนาโดยแท้ที่จัดให้มีการเวียนเทียนครั้งแรกในอเมริกา

ด้วยอำนาจพระพุทธคุณและพระราชบารมี คณะพระภิกษุสงฆ์ดังกล่าว คงจะเป็นประทีปส่องสว่างนำทางให้พุทธบริษัทชาวไทยในดินแดนแห่งนี้ ได้เข้าถึงแสงสว่าง พวกที่เคยติฉินว่ากล่าวท่านก็คงจะละ-มิจฉาทิฐิ หันมาดำริชอบตามครรลองแห่งพระอริย-มรรค ๘ ประการนั้นทุกประการ ขอให้การสร้างวัดไทยในอเมริกาจงสำเร็จสถิตสถาพร ตลอดชั่วกาลนานเทอญ

เชิดสกุล เมฆศรีวรวรรณ

๒ สิงหาคม ๒๕๑๒

วัดไทยในอเมริกา

วันแรกที่ข้าพเจ้าพร้อมด้วยคณะเดินทางมาถึงสนามบินลอสแอนเจลีส เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ เวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. มองเห็นคนไทย นักเรียน นักศึกษาไปรอรับกันอยู่มากมาย หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงกิริยาดีอกดีใจ ซึ่งข้าพเจ้าไม่คิดว่าจะมีผู้คนมากถึงอย่างนั้น จึงมีความรู้สึกประทับใจและมีความอบอุ่นเป็นอย่างยิ่ง ตอนที่มอบพระรัตนตรัย คือพระพุทธรูป "ภปร" พระธรรมและพัดเป็นเครื่องหมายแทนพระสงฆ์ ทุกคนทั้งที่นั่งและยืนต่างพนมมือกันงดงามน่าชม และยังตามไปส่งถึงที่พักอีกเป็นจำนวนมิใช่น้อย เวลานั้นก็ ๒๒--๒๓ น. ที่พักก็ห่างไกล ข้าพเจ้าในนามของคณะ จึงขออนุโมทนาในไมตรีจิตไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ตั้งแต่มาจนถึงบัดนี้ ได้มีผู้ที่มาเยี่ยมสอบถามถึงเรื่องการสร้างวัดว่าจะสร้างที่ไหนสร้างอย่างไร ด้วยทุนของใคร บางท่านก็แสดงความคิดเห็นวิจารณ์กัน

ต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงน้ำใจที่เต็มไปด้วยศรัทธาและความต้องการของพวกเราที่ออกมาอยู่ที่นี่ที่ต้องการจะให้มีวัดไทยขึ้นสักแห่งหนึ่ง อันจะได้เป็นที่พึ่งทางใจ นับว่าเป็นนิมิตอันประเสริฐ ข้าพเจ้าจึงจะขอเล่าเรื่องการสร้างวัดไทยในสหรัฐอเมริกา ตามคำขอร้องของ บรรณกรของ "เพื่อนไทย" โดยสังเขปดังนี้

เมื่อเดือนมิถุนายนที่แล้วมานี้ ท่านพระครูวชิรธรรมโสภณ วัดวชิรธรรมสาธิต อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร หรือที่นิยมเรียกท่านว่า ท่านอาจารย์ "สาธิต" วัดทุ่งสาธิตนั้น ท่านได้เดินทางไปกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เพื่อพบกับ ยีน ดกสัน (Jean Dixon) เวลากลับได้มาแวะที่ลอสแอนเจลิส คนไทยเราเมื่อได้ทราบข่าวว่ามีพระมาก็ดีอกดีใจมาพบท่านและปรารถนาถวายความสะดวกทุกประการทั้งผู้ที่เคยเป็นลูกศิษย์และผู้ที่พึ่งรู้จักกัน แล้วก็เลยปรารภถึงว่า ควรจะมีวัดไทยขึ้นที่อเมริกานี้สักแห่งหนึ่ง เพราะเวลานี้ในอังกฤษ อินเดีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ก็มีวัดไทยขึ้นแล้ว ที่ลอส

แอนเจลีส ได้มีคนไทยมาอยู่มาก ความคิดนี้ก็ตรงกับความคิดของคุณเสาวภา บุตรานนท์ คุณอุไร วัลลิภากร คุณเกียรติ ประชาศรัยสรเดช และคุณบัญญา ชูประเสริฐ ซึ่งเคยหารือกันมาแล้ว จนกระทั่งมีนักธุรกิจอเมริกาชื่อ M. Esburg ก็มีความต้องการอย่างเดียวกัน ทั้งยังแสดงความตั้งใจจะมอบที่ดินประมาณ ๒ ๑/๒ เอเคอร์ เป็นการเริ่มต้นด้วย เมื่อพบกับท่านพระครูฯ ต่างก็ดีใจจึงอาราธนาให้ท่านเป็นผู้นำในเรื่องนี้ เพราะท่านเป็นผู้ที่มีลูกศิษย์มาก และเคยสร้างวัดทุ่งสาธิตสำเร็จเป็นที่เล่าลือกันนักหนา ในโอกาสเดียวกันนั้นคุณอุไร วัลลิภากรก็แสดงความจำนงถวายที่อีกแปลงหนึ่งประมาณ ๒ ๑/๒ เอเคอร์ ทำให้ความคิดในเรื่องการสร้างวัดมีความหวังมากขึ้น เมื่อท่านพระครูวชิรธรรมโสภณเดินทางกลับกรุงเทพฯแล้ว ทางนี้ก็เริ่มขออนุญาตจดทะเบียนตั้งเป็นสมาคมขึ้น Mr. M. Esburg เป็นผู้ตั้งชื่อว่า The American Thai Buddhist Association "พุทธสมาคมอเมริกันไทย" การจดทะเบียนนี้ก็เพื่อให้เป็นองค์การนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในทาง

กุศลสาธารณะ ไม่มีการหากำไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริจาคที่จะได้รับยกเว้นภาษี และสมาคมเองก็ไม่ต้องเสียภาษีตามกฎหมายที่นี่ ซึ่งก็คงไม่ต่างกับการตั้งวัดในประเทศเรานัก การตั้งวัดในประเทศเรานั้นเมื่อจะตั้งเป็นวัด ก็ต้องขออนุญาตโดยการเห็นชอบทางฝ่ายบ้านเมืองและคณะสงฆ์ร่วมกัน เมื่อเป็นวัดแล้วก็มีสภาพเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกัน การขออนุญาตจดทะเบียนนี้ต้องมีผู้ริเริ่ม ๗ คน เพื่อให้การจดทะเบียนสำเร็จโดยเร็วคุณเสาวภา บุตรานนท์ ได้ขอให้ทนายความชื่อ Mr. Maurice Harwick เป็นผู้เขียนตราสารและติดต่อกับทางการ บัดนี้ได้รับอนุญาตเรียบร้อยแล้ว ตราสารลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๑๙๖๙

ในขณะเดียวกัน คณะผู้ริเริ่มก็ได้มอบให้คุณเสาวภา บุตรานนท์ มีหนังสือกราบเรียนความมุ่งหมายในการสร้างวัดไทยและขออาราธนาท่านพระครูวชิรธรรมโสภณ กับข้าพเจ้าพร้อมด้วยพระภิกษุอีกหนึ่งรูปออกมาจำพรรษาที่นี่ ไปยังสมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน เจ้าคณะใหญ่หนกลาง และพระธรรม-

ปัญญาบดี วัดสามพระยา เจ้าคณะจังหวัดพระนคร เป็นพระเถระชั้นระดับผู้บริหารการคณะสงฆ์ ในการเดินทางมานี้ มีพระภิกษุ ๓ รูป ศิษย์ ๒ คน คือ

๑. พระราชโมลี วัดพระเชตุพน

๒. พระครูวชิรธรรมโสภณ วัดวชิรธรรมสาธิต

๓. พระมหาสิงห์ทน ป. ๗ M.A. วัดพระเชตุพน

๔. นายธวัช จันทร์กาพรหม

๕. นายสุทัศน์ พงษ์ขวัญ

อนึ่งท่านพระครูวชิรธรรมโสภณก็ได้ชี้แจงเรื่องนี้ให้ท่าน จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีรับทราบ ท่านนายก ฯ มีความยินดี และได้มอบพระพุทธรูป "ภปร" และพระพุทธชินราชจำลองพร้อมด้วยโต๊ะหมู่บูชามาประจำสำนักงานพุทธสมาคมด้วย นอกจากนี้ผู้ที่ทราบข่าวต่างก็พากันอนุโมทนาสาธุการ เมื่อคณะข้าพเจ้าเดินทางมาจึงมีผู้มาส่งและทำข่าวกันมากพอสมควร การเดินทางมาครั้งนี้ก็เป็นการเดินทางเป็นส่วนเอกเทศ โดยทางผู้ที่มีศรัทธาที่อยู่ที่นี่ได้ปวารณาจะถวายความสะดวกเรื่องที่พักกับภัตตาหาร

ตลอดทั้งปัจจัยที่จำเป็นอื่น ๆ และข้าพเจ้าพร้อมด้วยคณะต้องขออนุโมทนาในกุศลจิตของท่านผู้มีศรัทธาที่นี่ที่เสียสละถวายอุปการะด้วยดี โดยเฉพาะคุณ เสาวภา บุตรานนท์ ได้มอบบ้านให้เป็นที่พักต่างวัดตลอดพรรษา นับว่าเป็นการเสียสละอย่างยิ่ง ซึ่งท่านที่อยู่ที่นี่คงจะทราบถึงความจำเป็นและความลำบากในเรื่องที่อยู่อาศัยดี

ส่วนปัญหาการสร้างวัดนั้น ปัญหาเรื่องแรกก็คือทุนการก่อสร้าง ซึ่งจะต้องใช้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่น่าวิตก ถ้าเราไม่เร่งรีบจนเกินไป คือค่อยทำค่อยไป ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพบกับ Mr. M. Esburg ซึ่งท่านผู้นี้เป็นกำลังสำคัญของเรื่องนี้ผู้หนึ่ง ท่านให้ความเห็นว่าต้องสำเร็จแน่นอน แต่ต้องพยายามโฆษณาให้ชาวอเมริกันได้ทราบวัตถุประสงค์ และเข้าใจถึงคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งต้องดำเนินการหลายวิธี เป็นที่น่าดีใจที่เรื่องการสร้างวัดนี้ได้มีผู้มีศรัทธาได้บริจาคเวลานี้มีอยู่แล้ว ๑๔๕ เหรียญ การบริจาคคนละเล็กละน้อย นี่แหละเป็นจุดเริ่มต้นที่จะเดินสู่ความสำเร็จผลอันวิเศษ

สำหรับสถานที่นั้น มีผู้เข้าใจกันว่าคงจะสร้างที่นี่ มีผู้ศรัทธาบริจาค ความจริงผู้บริจาคไม่มีข้อผูกพันว่าจะต้องสร้างในที่นั้น ที่ที่บริจาคนั้นเราจะนำไปขายมาเป็นทุนก็ได้เขาไม่ขัดข้อง ความคิดของพวกเราส่วนใหญ่และความคิดของ Mr. M. Esburg ก็ตรงกันว่าเราควรจะสร้างในลอสแอนเจลีส ซึ่งเป็นที่ไม่ไกลจากพวกเราจะไปมากันได้ สถานที่นี้อาจจะได้จากท่านผู้มีกุศลจิตชาวอเมริกันบริจาค หรือจัดซื้อ แลกเปลี่ยนกับที่ที่เรามีอยู่ก็ได้

วัดที่สร้างขึ้นนี้ จะได้เป็นศูนย์รวมคนไทยในอเมริกาแห่งหนึ่ง จะอำนวยผลในทางบำรุงจิตใจของผู้ปรารถนาความสุข และจะเป็นประโยชน์ให้ชาวอเมริกันได้ศึกษาพระพุทธศาสนา เราทุกคนคงจะมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการประกาศศาสนาครั้งนี้ และความสำเร็จนี้จะมีได้ก็ด้วยความร่วมจิตร่วมใจของพวกเราทุกคน

พระราชโมลี

๑ สิงหาคม ๒๕๑๒

ผู้ควรยกย่อง

ในโอกาสที่เรามีพระภิกษุสงฆ์มาจำพรรษานี้ พระคุณเจ้าได้มีเมตตาต่อพวกเราด้วยดีทุกคน พวกเราที่ไว้ผมยาว ๆ ท่านก็แนะนำว่าควรจะเป็นอย่างไร โดยขอให้นึกถึงพ่อแม่ ครูบาอาจารย์และชาติที่รัก ท่านพูดสนุก ๆ ขอให้ตัด 'ผมไฟ' กันเสีย เวลานี้พวกเราที่มีความกล้า ขอให้ท่าน "ตัดผมไฟ" แล้ว ๔ คนคือ

๑. สุธน ศิริสุจริตธรรม

๒. สุเทพ พงษ์อัศวิเทศ

๓. ไพรัตน์ เตียมสัญชัย

๔. บัญญา ว่องวงษ์ศรี

"เพื่อนไทย" ขอปรบมือให้เกียรติไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอกระซิบว่า ผู้ที่ประสงค์จะตัดผมไฟ ขอให้ไปพบพระคุณเจ้าได้ทุกเวลา พิธีตัดผมไฟเป็นมงคล

พิธีพิเศษท่านจะวงสายสิญจน์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์และสวด ชยันโต "เพื่อนไทย" รับรองว่าผู้ที่ได้ทำพิธีแล้วอนาคตรุ่งเรืองแน่

"กตัญญู"

หมายเหตุ

วันที่ ๙ สิงหาคมนี้ ไพวงษ์ เตชะณรงค์ จะนำคณะมีถึง ๙ คนไปตัดผมไฟ

จดทะเบียนทางไปรษณีย์

เรียบเรียงโดย

ผู้จากไป

มีพี่น้ำประชาไทยหลายรายข้องใจว่า สหรัฐอเมริกานั้นกว้างใหญ่ไพศาลนัก การไปขอจดทะเบียนสมรสถึงที่สถานทูตไทยที่ ๒๓๐๐ ถนนคาโลรามา นอร์ทเวสท์ กรุงวอชิงตันนั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากหลาย จะไม่คิดรับจดทะเบียนสมรสทางไปรษณีย์เหมือนกับการขอต่ออายุหนังสือเดินทางบ้านหรือ คำตอบแบบอ้อมค้อมหน่อยว่า แต่เดิมมานั้นสถานทูตไม่มีอำนาจต่ออายุหนังสือเดินทางให้ได้ทันทีหรอก จะต้องส่งเรื่องไปขออนุมัติถึงที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะจริงเท็จอย่างไรผู้เขียนก็เกิดไม่ทันเสียแล้ว แต่การต่ออายุหนังสือเดินทางที่สถานทูตในระยะสองปีนี้ เกือบจะเรียกได้ว่า ถ้าไปด้วยตัวเองก็ทำให้ในเวลาไม่เกิน ๒๐ นาที ความจริงถ้ากรากข้อความเรียบร้อยจะทำให้เร็วจริง ๆ อาจจะสบึดได้น้อยกว่านั้น สถิติที่ว่านี้เทียบกันไม่ได้กับการ

ส่งเรื่องไปทางเมล์ เพราะมีหลายรายที่อยู่ถึงคาลิฟอร์เนีย เมื่อส่งจดหมายทางธรรมดาไปสถานทูต เคยมีบางฉบับกินเวลาถึง ๑๐ วัน อาจจะเป็นด้วยไม่ใส่ซิปโคดหรือเพราะเขียนว่าแผนกนักเรียน เขาก็ส่งไปที่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเสีย หรือตั้งใจจะส่งไปทางสำนักงานผู้ดูแลนักเรียน แต่มีคำว่าสถานทูตเข้าไปด้วย ก็ส่งปนเปกันไปไม่ได้ศัพท์ก็ตาม แต่ถึงอย่างไรการส่งเรื่องไปขอต่ออายุหนังสือเดินทางโดยทางไปรษณีย์ก็ยังค่อนข้างเร็วอยู่นั่นเอง

เรื่องที่ไปค้างอยู่ที่สถานทูตนั้นมีหลายประเภท บางรายส่งแต่คำร้องไม่มีหลักฐานการศึกษา บางรายส่งอะไรไปหมดแต่ไม่มีค่าธรรมเนียมหรือรูป ระยะหลังมานี้คนไทยกรอกข้อความในคำร้องขอต่ออายุหนังสือเดินทางถูกต้องกันเป็นส่วนมาก แต่เมื่อมีอะไรบกพร่อง สถานทูตก็แจ้งให้ทราบทุกครั้ง แต่จำต้องส่งให้โดยทางไปรษณีย์ธรรมดา เพราะงบประมาณด้านค่าไปรษณีย์มากเกินกำลังที่จะส่งจดหมายตอบให้ได้โดยทางอากาศไปรษณีย์ การล่าช้าเช่นนี้เป็นเรื่องนอกอำนาจของสถานทูตจริง ๆ

ระเบียบใหม่ของสถานทูตมีว่า ขอให้ส่งเรื่องไปก่อนวีซ่าหรือต่ออายุหนังสือเดินทางจะหมดก่อนสองเดือน ที่กำหนดเช่นนั้นก็เพราะต้องการให้ผู้ถือหนังสือเดินทาง ได้มีเวลารับหนังสือเดินทางคืนทันไปต่อวีซ่าได้ ตอนนี้มีอินสเปคเตอร์ของอิมมิเกรชั่นไปถามสถานทูตเสมอว่า คนนั้นคนนี้อยู่ที่ไหน เพราะโรงเรียนแจ้งไปว่าพี่ไทยเราหลบมุมไม่ยอมไปเรียนเสียแล้ว เราก็บอกว่ามีหลายรายเสียค่าเล่าเรียนแพง พอไปเรียนเข้าจริง ๆ ก็ไม่ค่อยได้ท่านัก พรรคพวกชวนชักไปที่เรียนแบบไม่เสียเงินก็มีหลาย อินสเปคเตอร์ของเขาก็บอกว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียนจะต้องแจ้งกับอิมมิเกร-ชั่นของเขาในท้องที่ไปอยู่ และแจ้งด้วยว่าเดิมเรียนที่ไหน เขาจะได้เรียกเรื่องเดิมจากแหล่งแห่งที่ของโรงเรียนแรกไปดู และไม่ถือว่าคนนั้นเป็นผู้สาปสูญ หรือเป็นขอมดำดินที่เขาจะต้องเอาตัวเอาเรื่องให้ได้ คำแนะนำของเกจิอาจารย์บางรายที่ว่า นักเรียนไปทำงานถ้าอิมมิเกรชั่นจับได้ก็หนีนั้น ลุกลามไปถึงการย้ายโรงเรียนแล้วไม่บอกอิมมิเกรชั่นด้วย ทำให้สำนักงานแรก

ต้องตามตัวเป็นจ้าละหวั่น และไม่เป็นปัญหาว่าเมื่อไป ทำผิดกฎหมายของเขาแล้วเทวดาฟ้าดินที่ไหนจะมาช่วยได้นั้นเป็นเรื่องพ้นวิสัยแล้ว

ทีนี้จะขอวกมาถึง เรื่องขอจดทะเบียนสมรสทางไปรษณีย์ ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องอื่นอย่างน้ำท่วมทุ่งมาแล้วว่า การจดทะเบียนสมรสนั้นจะต้องไปแสดงตัวด้วยตนเอง แสดงหลักฐานว่าชื่อแซ่นั้น หนังสือเดินทางจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะต้องนำไปแสดง มีข้อห้ามอยู่ว่า ถ้าเป็นเด็กถึงวัยแล้ว แต่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพ่อแม่จะต้องยินยอมก่อน หรือเป็นข้าราชการอยู่ในความดูแลของ ก.พ. มีระเบียบไว้ว่าจะต้องได้รับอนุมัติเสียก่อน ก็ควรยื่นเรื่องราวขอรับการอนุมัติเสียแต่เนิ่น การจดทะเบียนที่สถานทูตนั้นจะต้องรายงานให้กระทรวงมหาดไทยด้วย ถ้าไม่อยากจะไปถึงสถานทูตก็จดทะเบียนอย่างฝรั่งก็ได้ และเมื่อส่งทะเบียนสมรสของฝรั่งไปแสดง เขียนคำร้องขอนิติกรณ์สามฉบับซึ่งขอได้จากสถานทูตและกรอกเป็นนางสาวก่อน พร้อมทั้งหนังสือเดินทาง คุณเธอที่ต้องการจะเป็นแม่บ้านก็

จะได้รับการเปลี่ยนให้ใช้นามสกุลตามสามีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เอาหนังสือเดินทางไปขอเป็น เอฟ. ทู กรณีที่สามีเรียนหนังสือ เป็น เจ. ทู กรณีเป็นแม่บ้านของนักทัศนาจรผู้แลกเปลี่ยน (เจ. วัน) ได้

มีปัญหาเกิดขึ้นมากหลายสำหรับลูกน้อยกลอยใจที่เกิดออกมาดูโลกในภายหลัง เพราะเมื่อคลอดและอยู่รอดเป็นทารกแล้ว หนูน้อยก็เป็นอเมริกันขึ้นมาทีเดียว ทำให้พ่อแม่โล่งอกไปอย่างมากว่า หนูน้อยเมื่อเติบใหญ่ขึ้นจะมีสิทธิเรียนหนังสือฟรีในเมืองนี้ พ่อแม่ก็จะอยู่ในสหรัฐได้ในฐานบิดามารดาของคนอเมริกันด้วย เลยทำให้ลืมประเพณีไทยไปสักหน่อย บางรายถึงกับพูดฮื่อ ๆ ฮ่า ๆ แทนที่จะ คะ ๆ ขา ๆ อย่างคนไทย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอยู่ในเมืองนี้นานหลายเดือนแล้วก็ได้ ประเพณีที่ว่านั้นได้แก่กฎของกระทรวงมหาดไทยที่ว่าแจ้งเกิดภายใน ๑๕ วัน แจ้งคนตายภายใน ๒๔ ชั่วโมง จริงอยู่สถานทูตไม่มีอำนาจในการปรับหรือลงโทษคนไทยในอาณาเขตของต่างประเทศ กรณีผู้ละเว้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเช่นนั้น แต่บางรายลูกเกิดออก

มาแล้วหลายปี พอจะกลับก็ขอหนังสือเดินทาง หรือขอเพิ่มชื่อลูกในหนังสือเดินทางเพื่อกลับบ้าน ก็พบกับปัญหาที่ว่าสถานทูตหามีอำนาจเพิ่มชื่อบุตรในหนังสือทางของผู้ใด แยกหนังสือเดินทางของรวมหนังสือเดินทางหรือออกฉบับใหม่ให้มิได้ จะต้องขออนุมัติจากทางกรุงเทพฯ ทั้งสิ้น หลายรายต้องขอหนังสือเดินทางอเมริกันให้บุตร และไม่ต้องวีซ่าเข้าเมืองไทยอย่างคนอเมริกันทั้งหลาย แต่ก็อยู่ได้เพียง ๖๐ วัน เหมือนคนอเมริกันอื่น ๆ จนกว่าจะแสดงหลักฐานและกลับมาขอให้สถานทูตสอบสวนอะไรอีกเพื่อแสดงว่าบุตรนั้นเกิดจากบิดามารดาจริง ทางที่ถูกต้องและควรปฏิบัติจึงอยู่ที่แจ้งสถานทูตให้ทราบในโอกาสแรกเมื่อมีบุตร สถานทูตจะต้องส่งระเบียบไปให้เพื่อออกสูติบัตรไทยให้ และดำเนินเรื่องการเพิ่มชื่อบุตรในหนังสือเดินทางด้วย ซึ่งกว่าจะเสร็จก็คงกินเวลาสองสามเดือนกว่าจะได้รับอนุมัติจากทางกรุงเทพฯ เพราะจะต้องสอบหลักฐานต่าง ๆ และเชิญผู้รับรองในประเทศไทยมาลงนามรับรองด้วย

อีกเรื่องหนึ่งที่นับว่าสำคัญมากที่จะต้องไปแสดงตัวที่สถานทูตนั้นได้แก่การมอบอำนาจ ซึ่งเกิดความจำเป็นต่างกันไป เช่น จะเรียนหนังสือพ่อแม่ญาติพี่น้องจะขายนาส่งมาให้ หรือพี่ไทยมานานเกินไปทรัพย์สินทางบ้านต้องการสร้างตึก จะโอนขายแลกเปลี่ยนหรือให้ใครก็ควรจะต้องขอแบบฟอร์มนั้นมาจากกรมที่ดินและปรึกษาเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินหรือทนายความว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะเป็นการมอบอำนาจทั่วไป จะเป็นการใช้สิทธิตามขอบเขตที่ต้องการเพียงไหน เขียนให้เรียบร้อยด้วยลายมือเดียวกัน แล้วจึงมาแสดงตัวที่สถานทูตและเซ็นชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่ แสดงหนังสือเดินทาง เสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๕ เหรียญ การมอบอำนาจเช่นนี้ไม่สามารถจะทำทางไปรษณีย์ได้ และควรจะต้องเขียนข้อความให้เรียบร้อยมาก่อน ซึ่งควรจะปรึกษาทนายความหรือเจ้าหน้าที่กรมที่ดินให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงจะไม่ทำให้เสียเวลาและเสียสิทธิอันจะควรมีควรได้ไป

ในฐานะผู้จากไป อยากจะแนะนำ ว่าระเบียบการต่าง ๆ ที่สถานทูตได้วางไว้นั้น ได้มีการทบทวนและทดสอบมาแล้วเป็นเวลานานตามสมควร เพื่อให้เรื่องเสร็จได้รวดเร็วควรที่จะปฏิบัติตามระเบียบนั้นให้ครบถ้วน จะทำให้ไม่เสียเวลาโต้ตอบกันไปมา เพราะเรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้งที่เขาเรียกว่าเป็นงายรูทีนนี้ ออกจะท่วมฝ่ายกงสุลของสถานทูตเป็นอันมากแล้ว ผู้ใหญ่ทั้งที่สถานทูตและกรุงเทพฯก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ได้พิจารณาเพิ่มคนและหาวิธีการให้ความสะดวกแก่คนไทยในต่างประเทศ โดยมิได้ละเลยในข้อเท็จจริงต่าง ๆ เลย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ย่อมแตกต่างกันไปและเร็วช้าได้ตามปริมาณของงานและวิธีทำงานของแต่ละคน แต่ผืนแผ่นดินไทยและพลเมืองดีของชาติไทยจะต้องไม่สิ้นสูญไปอย่างแน่นอน การร่วมมือกันในทุกทางจึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และความเข้าอกเข้าใจกันดังที่ผู้เขียนกำลังพยายามทำอยู่ ย่อมจะเป็นทางออกที่ดีสำหรับคนไทยที่ควรพูดกันได้ในเรื่องที่ยังสงสัยอยู่ทุกประการ.

มนุษย์เราเกิดมาดุจผ้าขาว
จิตใสราวดวงมณีอันมีค่า
ถ้าจะเอาสีอะไรลงไปทา
จิตจะราโรยไปดังใจจินต์

ถ้าแม้นเราเอาสีที่สวยสด
ก็จะช่วยให้ใจได้ถวิล
แต่ถ้าสีนั้นเปรอะเลอะมลทิน
สิ่งราคินก็จะมีที่จิตใจ

ดังพ่อแม่พร่ำสอนเฝ้าวอนพร่ำ
ไม่ให้ทำความดีมีที่ไหน
แต่ลูกซิมิจำคำห่วงใย
แต้มดวงใจด้วยสิ่งชั่วอันมัวเมา

ต่างคนต่างคิดแต้มแซมแซงสี
บ้างแต้มดีแต้มเลอะเปรอะหงอยเหงา
บ้างสวยสดงดงามคร้ามใจเรา
บ้างซบเซาเปรอะทั่วตัวก็มี

พิธีการนำของใช้ส่วนตัวกลับ
พระราชอาณาจักร

"ลูกเทพฯ"

เรื่องพิธี การนำของใช้ส่วน ตัวกลับ พระราชอาณาจักรนั้น ข้าพเจ้ามิได้แต่งขึ้นเอง แต่ข้าพเจ้าได้ติดต่อกับเพื่อน สนิท ของ ข้าพเจ้าให้ ช่วยหา เรื่อง และคัดลอกจากคำสั่งของกรม ศุลกากร ส่งมาให้ข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณเพื่อนของข้าพเจ้า "คุณสมพล วัชรเกียรติ" ณ ที่นี้ด้วย ซึ่งได้กรุณาคัดลอกเรื่อง "การนำของใช้ส่วนตัวกลับพระราชอาณาจักร" มาให้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ถึงแม้ว่าไม่มากก็น้อย แก่เพื่อนนักเรียนไทยทุกคนในนี้ ถ้ามีข้อความใดผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอรับผิด ชอบแต่ผู้เดียว ในที่นี้จะขอให้นักเรียนไทยว่า จะต้องเข้าใจคำว่าของใช้ส่วนตัวเสียก่อน"

ของใช้ส่วนตัว

หมายถึงของส่วนตัวที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตนสำหรับใช้เอง หรือใช้ในวิชาชีพ และจะต้องมี

นวนพอสมควรแก่ฐานะของผู้เป็นเจ้าของ (เว้นแต่ของนั้นจะเป็น รถยนต์ อาวุธปืน, กระสุนปืน และเสบียงต่าง ๆ ถือว่านอกเหนือจากคำว่าของใช้ส่วนตัว)

ของใช้ในบ้านเรือน

หมายถึง ของใช้ในบ้าน เรือน ที่ใช้แล้ว ที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตน เนื่องจากการย้ายภูมิลำเนาและมีจำนวน พอสมควรแก่ฐานะ ก็อยู่ในข่าย ยก เว้นอากร

คำว่าจำนวนพอ สมควรแก่ ฐานะนั้น คือแล้วแต่ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยพิจารณาฐานะของบุคคลที่นำของนั้นเข้ามา ว่าพอสม ควร แก่ตัว ไหม (เพื่อป้องกันการนำมาเพื่อการค้า)

ของใช้ส่วนตัวนั้นจะต้องเป็นของ ๆ ตัวเองจริงและเป็นของที่ใช้มา แล้วด้วย เช่นผู้หญิง จะนำของที่สำหรับผู้ ชายใช้มาไม่ได้ และเจ้า ของ เป็นชายจะนำของผู้หญิงเข้าปะปนมาก็ไม่ได้เช่นกัน (เพราะไม่ปฏิบัติตามนี้อาจจะทำให้เกิดความไม่สะดวกขึ้นได้ ขณะรับของจากศุลกากร)

ของใช้ส่วนตัวจะต้องนำเข้ามาพร้อมกับตนหรือก่อนตนเข้ามา ๑ เดือน หรือหลังจาก ตนเข้ามาแล้ว ๖ เดือน โปรดเคร่งครัดตามหลักการนี้ด้วย

พิธีการศุลกากรมีดังนี้คือ

ตอนแรกเจ้าของของจะต้องมาติดต่อแผนกของส่วนบุคคลและเอกสิทธิ์ทูต (กองพิธีการ นำเข้าและส่งออก) พร้อมกับนำ Pass Port พร้อมกับไปแจ้งว่าของนั้นได้นำหรือบรรทุกมาโดยเรืออะไร มายื่นแก่เจ้าหน้าที่ ณ ที่นั้น โดยเรามี เจ้าหน้าที่ ณ ที่นั้นจะเป็นฝ่ายบริการ และดำเนินการเดินใบขนให้ เมื่อทำพิธีการศุลกากรเสร็จแล้วเราก็รับใบขนฯ จากเจ้าหน้าที่นั้นไปออกของที่ท่าเรือได้เองเลย (แต่ถ้าเราไม่สามารถจะทำได้ อาจขอร้องให้เจ้าหน้าที่ นั้นช่วยดำเนินการให้ก็ได้ เป็นกรณีย์พิเศษนอกเหนือไปอีกก็ได้)

พิธีการนำรถยนต์เข้ามาก็ทำนองเดียวกันกับนำของใช้ส่วนตัวและของใช้ในบ้านเรือนเข้ามา คือต้องทำใบขนเช่นเดียวกัน

หมายเหตุ

ของที่มีราคาเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท จะต้องทำใบขนสินค้า ถ้าต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาทไม่ต้องทำใบขนสินค้า

การนับเวลาเพื่อหักค่าเสื่อมราคารถยนต์ ให้ถือเกณฑ์ดังนี้คือ :

๑. ให้นับตั้งแต่วันที่ได้จดทะเบียนรถเป็นครั้งแรก จนถึงเวลาที่ความรับผิดชอบในวันที่จะต้องเสียอากรเกิดขึ้น

๒. ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตามข้อ ๑ มาแสดงว่าได้จดทะเบียนใช้รถยนต์คันนั้นตั้งแต่เมื่อใด ให้นับตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม ของปีที่ได้ผลิตรถยนต์คันนั้น

๓. รถยนต์เก่าใช้แล้วเกิน ๑๐ ปี ให้พิจารณาตีราคาให้เหมาะสมแก่สภาพเป็นราย ๆ ไป

๔. รถยนต์ที่มีสภาพบุบสลายเนื่องจากเหตุอื่น นอกจากการใช้ตามปรกติ เช่นรถถูกชน รถคว่ำ รถถูกไฟไหม้ ฯลฯ ให้พิจารณาลดค่าเสื่อมราคาเป็นราย ๆ ไปตามสมควร

อัตราค่าเสื่อมราคาของรถยนต์นั่งใช้แล้ว

รถจดทะเบียนใช้แล้ว ถ้าไม่เกิน ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๒ ๑/๒ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๗ ๑/๒ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๑๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๑๒ ๑/๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๑ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๑๖.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๑ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๑๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๑ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๒๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๑ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี ๘ เดือนหักค่าเสื่อมราคา ๒๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๑ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๒๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๑ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๒๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๒๖.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๒๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา๓๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๓๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๒ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๓๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๒ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๓๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๓๖.๖๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๓๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๔๐ เปอร์-เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๔๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๔๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๓ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๔๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี แต่ไม่เกิน ๔ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๔๖.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๔๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๕๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ ปี ๘ เดือนหักค่าเสื่อมราคา ๕๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ ปี ๑๐ เดือนหักค่าเสื่อมราคา ๕๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๔ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๕๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๕๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๕ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๖๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๕ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๕ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๖๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว ๕ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๖๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี แต่ไม่เกิน ๖ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๖๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๖๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๗๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๗๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๗๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๖ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๗ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๗๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี แต่ไม่เกิน ๗ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๗๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๗ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๘๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๗ ปี ๖ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๘๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๗ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๘๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกินกว่า ๗ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๘๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๗ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๘๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๘ ปี แต่ไม่เกิน ๘ ปี ๒ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๙๐ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๘ ปี ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ ปี ๔ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๙๑.๖๗ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๘ ปี ๔ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ ปี๖เดือน หักค่าเสื่อมราคา๙๓.๓๓เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๘ ปี ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ ปี ๘ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๙๕ เปอร์เซ็นต์

รถจดทะเบียนใช้แล้ว เกินกว่า ๘ ปี ๘ เดือน แต่ไม่เกิน ๘ ปี ๑๐ เดือน หักค่าเสื่อมราคา ๙๘.๓๓ เปอร์เซ็นต์

รถที่จดทะเบียนใช้แล้วเกินกว่า ๘ ปี แต่ไม่เกิน ๙ ปี หักค่าเสื่อมราคา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

และรถที่จดทะเบียนใช้แล้วตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ให้พิจารณาตีราคาให้เหมาะสมแก่สภาพเป็นราย ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

พิมพ์ที่ศรีเมืองการพิมพ์
5/39 รองเมืองซอย 5 พระนคร โทร. 55270
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา